

PRESBITER

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

XXIII. évfolyam 4. szám

BUDAPEST

2014. július-augusztus

Tartalmunkból

- Kárpát-medencei konferenciánkról
- Hit és megmaradás
- Lengyel testvérek között
- Beszélgetés Tökéczki Lászlóval

Egy véka búza

*Egy véka búzát visz
Anyám a malomba,
Ballag a réten át
Lassan, meghajolva.*

*Fogytán van a kenyér,
Sütni kell reggelre,
Harmadnapja, hogy az
Utolsót megszegte.*

*Egyszer csak megáll, hogy
Virágot szakasszon:
Hát a gyaloghídnál
Sírdogál egy asszony.*

*Sápadt kis leánykát
Csitítgat a karján...
Szegény, ő maga is
Oly beteges, halvány!*

*Könyörög anyámnak,
Hogy segítsen rajta:
Harmadnapja nincs egy
Betevő falatja.*

*Meg is ered a könny
Jó anyám szeméből,
Válláról a búzát
Leveszi szó nélkül.*

*Nem kérdi: honnan jött?
Ennyire hogy jutott?
Od'adja a búzát,
Amit Isten adott.*

*Hazafelé indul,
Felsőhajt az égre:
„Jó az Isten mégis,
Gondol a szegényre!”*

Pósa Lajos

„A kenyér Isten arca”

Olvassni: 3Mózes 23, 14

A kenyér útja már a teremtés hajnalán elkezdődik, amikor Isten így szól az első emberpárhoz: „Ímé néktek adok minden maghozó füvet az egész föld színén és minden fát, amelyen maghozó gyümölcs van, az legyen néktek eledelül” (1Móz 1, 29). A maghozó gabonavételek, mindennapi kenyérünk Isten akaratából lettek meg ezen a világon, de az emberre bízta az Úr azok termesztését.

A kenyér árnyalt előrevetítése után később elhangzik a Teremtő szájából – amit a Szentírás elsőként jegyez – maga a kenyér szó is. A bűneset után, nem éppen kellemes körülmények között, az ember számára mondja kemény szavak kíséretében: „Orcád veritékével egyed a te kenyeredet, míglen visszatérsz a földre, mert abból vétettél: mert por vagy te s ismét porrá leszel” (1Móz 3, 19)

Isteni ajándék a kenyér, amiért keményen meg kell dolgozni. Nem véletlen tehát, hogy a kenyér mint táplálék központi helyet foglal el életünkben, tudatunkban. „Éhe kenyérnek, éhe a Szónak, Éhe a Szépnek hajt titeket” – írja Ady „Csák Máté földjén” című versében. A költő szavainak mezején haladva és az emberiség történelmére visszatekintve azt tapasztaljuk, hogy néha túl is hajtja magát az ember, amikor a kenyérét keresi.

A Bibliában több mint 350 helyen – különböző szóösszetételekben – fordul elő a kenyér szó. Egyébként nyelvünkben, szóhasználatunkban közel kétszáz közmondás forog közszájon, ami mind a kenyérről

kapcsolatos. Különböző testi vagy lelki állapotot, élethelyzeteket jelölünk meg a kenyér szó segítségével. Néhány példa. A jószág kifejezésére: „Olyan, mint egy falat kenyér”; „Kenyerre lehetne kenni.”; a nélkülözhetetlenség érzésének kifejezésére: „Úgy kell, mint egy falat kenyér.”; a reménykedés kifejezésére: „Lesz még nekünk lágy kenyérünk.”; az öregség kifejezésére: „Megette a kenyere javát.”; a szegénység kifejezésére: „Keserű a más kenyere”; „Nehéz kenyér az árváé.”

A kenyér tehát olyan táplálékaink között, mint imáink közt a Miatyánk.

Régen természet közelebb volt az ember. Ezzel azt akarom mondani, hogy jól tudta – már a gyermek is –, miből és hogyan lesz a kenyér. Örült minden darabkájának.

**„Áldott legyen az Úr, a mi Hatalmas Istenünk,
Aki nekünk kenyéret adott!”**

Jól példázta ezt Arany János „Családi kör” című versének részlete: „Pendül a kapa most, letevő a gazda, / Csíkos tarisznyáját egy szegre akasztja. / Kutat az aprónép, örülne, ha benne / Madárlátta kenyérdarabocskát lelne.”

Tudta azt is, hogy amit nehezen szerzett, azért illik hálát adni az Istennek. A 3Mó-

zes 23,14-ből pedig látjuk, hogy mindez nem véletlenül van így. „Örök rendtartás ez nemzetségről nemzetségre minden lakóhelyen.” Erre a parancsra épül fel a mai, Isten- és Krisztus-követő ember új kenyéréről, új zsengéről szóló ünnepe. Van olyan ember, akinek az a sorrend, hogy előbb hálát adok és csak aztán eszem az új kenyérből. Olyannyira fontos, hogy ha teheti, nem is eszik addig új kenyeret, míg annak ünnepét meg nem tartotta. A hálaadás tehát elsődleges dolog. Nem lehet elhalasztani, vagy elfeledkezni róla. Lelkipásztorként, bevallom, rendkívül bosszant, ha valaki hálátlan. Feleséggel együtt gyermekeinket is úgy neveljük, hogy ha kapunk valamit, azt szépen meg kell köszönni. Ezt felnőttként sem szabad elfelejteni.

A kenyeret nem lehet csak úgy kimarni Isten kezéből és rohanni tovább, mert ezer dolgom van. Olyan szép hasonlatot használunk, amikor azt mondjuk: „A kenyér Isten arca”. Nos, akkor jól becsüljük meg mindkettőt. A kenyeret és azt is, akinek az arcához hasonlítjuk.

Mielőtt az alapigénkben megfogalmazott parancs elhangzana, Isten arról is beszél Mózesnek, hogy a nyugalom napjáról se feledkezzünk el, és hogy mik az Ő ünnepei. Azért fogalmaztam ilyen személyesen, mert Isten egykori utasítása a ma emberének, közelebről nekünk is szól. Ez a csodálatos ritmus Isten jól megtervezett gondviseléséből ered. *Hat napon át ott a kezemben a munkám eszköze és végzem vele minden dolgomat, ám a hetedik napon kiüríttem kezeim és azzal megyek Isten elé, hogy Ő töltse meg kegyelmének áldásaival.*

Az emberek gyakran alkalmakat, üri-ügyeket keresnek arra, hogy ünnepelhesse nek. Az új kenyér ünnepe adott. Nem kell hozzá alkalmat keresni. Mi is behoztuk a templomba a mi kenyérünk, ugyanúgy, mint Izráel népe tette egykor, Isten parancsára. Itt van az Úr asztalán a legnagyobb és legnemesebb – értünk hozott – áldozat szentséges megjelenítőjeként. Azt sem tartjuk véletlennek, hogy az, aki ezt értünk tette, Jézus Krisztus Betlehemben (Bét Lechem = kenyér háza) született.

Áldozunk Istennek, mert Ő előbb áldozott értünk. Mi most csak abból adunk vissza egy kevéskét, amit már előzőleg bőséggel megkaptunk.

Jónás Sándor
bályoki lelkipásztor
Királyhágó-mellék

Az Ige körül

Isten országa – kincs (Mt. 13, 44-46)

A mennyek országáról tanít bennünket az Úr Jézus Krisztus Máté evangéliumának 13. fejezetében. Képes beszédet használ, hasonlatokat, melyekben mennyei királyságának egy-egy jellegzetességét teszi érzékletesebbé számunkra. Ennek a királyságnak – mert az itt szereplő szó, a basileia ezt jelenti – a teljhatalmú ura a Szentháromság Isten. Az Atya „trónja” az örökkévaló láthatatlan világban van, és a Fiú feltámadása után a tanítványok szeme láttára felemeltetett, és felhő takarta el őt a szemük elől. Azóta „ül az Atya Isten jobb-ján”. Uralmát a földön Igéje és Szentlelke által gyakorolja a ma élő állampolgárai, az újjászületett hívők felett. Hiszen, aki nem született újjá, az nem mehet be (az uralkodóról elnevezett) Isten országába – sőt meg sem láthatja azt – mondja Jézus Nikodémusnak (Jn 3,3-5).

Tehát a Máté által lejegyzett hét példázat nekünk, a ma élő embereknek szól, és a mennyek országának földi vetületét láthatjuk meg belőlük.

Kiindulásul szögezzük még le, hogy minden esetben az Úr Isten a kezdeményező, de a két példázat – amivel a következőkben foglalkozunk – az ember válaszáról szól. Mindkét példázatban **a kincs – a felbecsülhetetlen érték – az Isten országának evangéliuma**. Arról tanít Jézus ezekben a példázatokban, hogy milyen utat készített számunkra az Isten országába.

Aki keres (45)

Rákként visszafelé haladva tekintsük először az igazgyöngyökkel kereskedőt! Azt olvassuk, hogy *szép gyöngyöket keres*. Olyan emberekről tanít itt Jézus, akik szép, értékes dolgokat keresnek. Lehet keresni ezeket az értékeket a művészetben, a tudományban, a szép családi életben, utazásban ... még a közéleti tisztségekben is. Vannak, akik különböző filozófiákban, vagy vallásokban buzgólkodnak, és olyan nagy értéknek tartják, hogy időt, pénzt áldoznak rá.

Ezek az emberek nem csak úgy élnek bele a világba, hanem értékes, nemes céljaik vannak, és e közben bukkannak rá a nagy értékű gyöngyre, az evangéliumra.

Több ilyen embert ismerek én is. Egy természettudományokkal foglalkozó barátom – például – miután megérintette az evangélium örömeit, elkezdett családjával esténként Bibliát olvasni, és mind gondolkodását, mind döntéseit Isten Igéjéhez igazítani. Egy másik ismerősöm a Jehova tanúi szekta aktív hittérítője volt, de amint a Bibliát olvasta, világosságra jutott afelől, hogy abban van elrejtve az igazi, nagy értékű kincs, és ma az egyik református gyülekezet gondnoka.

Olyan emberekről szól tehát ez a példázat, akik egy ügy elkötelezett és szorgalmas képviselői, de amikor megragadja őket Istennek Jézus Krisztusban megjelent kegyelme, a régi értékeiket boldogan, önként feladják, mert sokkal értékesebbek lettek.

Úgy fejeződik be a példázat, hogy *„eladja mindenét, amije van, és megvásárolja azt”*.

Sokan úgy gondolkodnak, hogy ez egy **üzlet**. Ha nagyot szeretnék kapni, nagy áldozatot kell hoznom. Adok, és elvárok. Látszólag Jézus példázata is ezt támasztja alá, de hadd idézzem itt Ravasz László gondolatát!

„Minél alacsonyabb fokú valamely valóság, annál inkább külsőséges, mondjuk üzleti alapra van fektetve az áldozat és ajándék érték-egyenlege... ez csak egyetlen ponton győzhető le teljesen: az evangélium álláspontján. E fokon az, amit mi adunk, tehát az áldozat, önmagunk vagyunk (Róm 12,1), még pedig alázatos és boldog receptivitásban, az ajándék pedig maga Isten: a Jézus Krisztusban megjelent kegyelem. Az, amit mi adunk, értékben: semmi, az amit mi nyerünk, értékben: minden ...”

Valóban csere történik, de nem azáltal, hogy én sokat áldozok, és valamit nagy áron megveszek, hanem, amit megtaláltam, annyira kitölti minden gondolatomat, annyira átalakítja egész értékrendemet, hogy Pál apostollal így vallok: *Ami nekem nyereség volt, kárnak ítélem a Krisztusért. Sőt most is kárnak ítélek mindent Krisztus Jézus, az én Uram ismeretének pártatlan nagyságáért. Őerte kárba veszni hagytam,*

és szemének ítélek mindent, hogy Krisztust megnyerjem (Fil 3,7-14).

Aki csak rátalál (44)

Ezután foglalkozunk a szántóföld példázatával! Ez olyan embert állít elénk, aki talán csak a mindennapi megélhetéséért dolgozott, és művelte valaki másnak a szántóföldjét, vagy csak egyszerűen arra járt ... de még az is lehet, hogy hallott valahonnan róla, és tudatosan kereste az ott rejlő értéket. Csak annyit közöl Jézus, hogy amikor megtalálta, elrejtette, és mindenét eladva megvette a szántóföldet a rejtett értékkel együtt.

Ahhoz, hogy megértsük, hogy miért nem ítélte el Jézus ezt az embert – hiszen csaló volt –, értenünk kell, hogy mit jelent a szántóföld, mit a kincs, és kitől lehet azt megvenni.

A szántóföld maga a Szentírás, és a belőle hirdetett Ige. Ebben van elrejtve a kincs, a mennyek országának evangéliuma. Aki rábukkan a kincsekre, mindenét eladja, hogy megszerezze a kincset.

Egyes igemagyarázók úgy értelmezik a kincset, hogy az nem egy valaki által elrejtett kincsesláda, amit ilyenformán eltulajdonít a vásárló, hanem egy nemesérc – arany vagy ezüst – bánya. Amikor megszerezte a kincset, akkor kezdődik csak az igazi munka, ami egy életre programot szolgáltat. Minél mélyebbre ás, annál inkább kitárulkozik az igazi érték.

Ha ezt értjük, világos, hogy alig várja az Úr, hogy végre rábukkanjunk a kincsekre – mint a szülő, aki a húsvéti kis ajándékot úgy rejti el a kertben, hogy rátaláljon gyermeke, és a szülő öröme is az, hogy gyermeke örvendezik a meglelt kincs felett.

Hogy lehet miénk a kincs?

Láttuk Ravasz László gondolatából, hogy semmiképpen nem egyenértékű cserével. Amit mi adni tudunk érte, az értéktelen semmi, amit kapunk, az minden. „Aki tulajdon Fiát nem kímélte, hanem mindnyájunkért odaadta, hogyne ajándékozna nekünk vele együtt mindent?” (Róm 8,32) Az Úr Jézusé a szántóföld, övé a kincs is. Ő rejtette el a szántóföldben – Igéjében –, és nagyon jól tudja, hogy nem egyenértékű a csere. Nem elveszi cserébe az életünket, hanem éppen hogy megajándékoz: örök célt ad. „Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent, és akit elküldtél, a Jézus Krisztust” (Jn 17,3).

Itt is azt láthatjuk meg, amit az igazgyöngy példázatnál, hogy Jézus nem üzletet ajánl, hanem annak az embernek az

örömét, elkötelezettségét állítja példaként elénk, aki megtalálta Jézus Krisztusban élete értelmét és célját ... és ezért minden mást kárba veszni hagy.

Jézus a vásárló!

Zárógondolatként engedjete meg nekem egy 180 fokos fordulatot!

Induljunk ki most abból, hogy nem mi vagyunk a vásárlók, és a Jézus Krisztusban megragadható kegyelem a kincs, amit Igéjéből ismerhetünk meg – hanem Jézus Krisztus a vásárló, és mi vagyunk a kincs! Így is megállnak ugyanis a példázatok. Gondolatok csak az elgurult drachma példázatára, vagy az elveszett bárány példázatára! (Lk 15,1-10) Az asszony min-

den egyéb elfoglaltságát feledve gyertyát gyújt, kisépri a házat, és nem nyugszik, amíg meg nem találja az elgurult drachmát. A pásztor is a nyáját hátrahagyva megy megkeresni az elveszett bárányt.

Jézus Krisztus az, aki mindent eladott – még az életét sem kímélte – értünk.

„Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”

Köszönjük Úr Jézus Krisztus, hogy életedet adtad értünk, és fogadd tőlünk – nem egyenértékű csereként, hanem okos istentiszteletként – egész valónkat, mint élő szent áldozatot!

Dr. Viczián Miklós

NYITOTT SZEMMEL

Önértet vagy alázat

Nem szokták e két fogalmat ellenpárként emlegetni, hiszen az előbbi általában pozitív értelemben emlegetik. Pedig a sértett önértet sok embert indított már haragra, visszavágásra, sőt bosszúra...

A mi Urunk Jézus sosem beszélt önértetről – az alázatról viszont annál nagyobb hangsúllyal: „tanuljátok meg éntőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok” (Mt 11,29).

Nem mondhatjuk azt, hogy mi, a Krisztus népe (különböző felekezetű keresztyének) nagyon sokra jutottunk volna ebben a tanulásban. De régen a gyermekeket legalább nem tanították ennek ellenkezőjére. Mármint arra, hogy szüleikkel, tanáraikkal, minden felettesükkel egyenlőnek érezzék magukat! Mindazok, akik a liberális nevelési (helyesebben nem-nevelési) elveket elfogadják és megvalósítják, ilyen „önértetre” (bár inkább önhiúságra) juttatják el az új nemzedéket. Természetes következmény, hogy ha egy rosszat csináló gyermekre rá sem szól szülője, és ha nem követel tőle engedelmisséget, akkor az – joggal – azt fogja gondolni, hogy neki mindent szabad, ő szuverén, mint egy uralkodó. Ha pedig szüleinek nem kell engedelmeskedni, sem őket tisztelni, akkor bárki mást miért respektálna jobban?!

Az ilyen – szabadosságban felnövő – gyermekeket aztán hittanra is hiába tanítjuk! Ugyan hogyan tudná felfogni, hogy van egy felsőbb hatalom, akit Istennek hívnak, aki tilalomfákat állít neki (őneki??), aki tiszteletet és engedelmisséget követel tőle (mi az, hogy tisztelet, mi az, hogy engedelmisség?), sőt büntetéssel fenyegeti (nahát, még bántalmazni is akarja?)... A határtalan önértetre felszabadított fiatal számára értelmezhetetlen a törvényadó és számonkérő Úristen, aki (mindennek tetejébe!) teljes élete irányítására igényt tart?!

Amikor mi Istent Atyánknak nevezzük – ezzel édesapánkhöz hasonlítjuk, aki szeret minket, de hatalma is van fölöttünk. A nagy szabadsággal, a szülői hatalom megszüntetésével ez az ismeret is elvész. A mai gyermekben az tudatosul, hogy szüleinek kötelessége róla gondoskodni. Azt viszont, hogy parancsolhatnak is neki, meg is büntethetik – jogait sértő zsarnokoskodásnak éli meg...

Kedves Testvérek! Nem is próbálom most fejtegetni, hogy a neoliberalis nem-nevelési elvek a szülőkre, meg magára az új nemzedékre milyen káros következményekkel fognak járni. Ez nem csak további cikkek, de tanulmányok témája lehetne. Jelen esetben csak arra próbálom a figyelmet felhívni, hogy az éppen elkezdődött hitoktatást is nagyon megnehezítheti...

Kövespataki László

Azt olvastam a Bibliában... (17.)

...hogy **276** ember tartózkodott azon a hajón, mely az apostolt fogolyként vitte Rómába császári bíróság elé. Hatalmas tengeri viharba kerültek. Pál apostol imádsága és Isten ígérete nyomán valamennyien megmenekültek és Málta szigetére vetődtek ki. Képzeltetni lehet a 276 ember kétségbeesését. Ám az Apostol így erősítette őket: „Jó reménységben legyetek, mert egy lélek semvész el közületek... hiszek az Istennek, hogy úgy lesz...” (ApCsel 27). Hogyan férhetett el a viszonylag kicsiny ókori hajón 276 ember (tengerészek, katonák, rabok – mellesleg hitetlenek)? S honnan tudhatta Lukács doktor, a szentíró, hogy éppen ennyien voltak. S ha igen, fontos a pontos létszám?

* * *

Ismételten hivatkozunk az ókori számismisztikára. (Ilyen még ma is létezik, sőt minálunk is. Pl. „Három a magyar igazság!”, „Nem engedünk a 48-ból!”, „Egy ember nem ember!”, „Az egyik 19, a másik egy híján 20”... stb.)

Adjuk össze a számsort 1-től 23-ig. 276. A héber ABC 23 betűből állt az ókorban, mert külön jelölték a S(in) és a SZ(in) betűket (Bírák 12,6). Ugyanúgy, mint manapság is még a moldvai csángó magyarok. Akkoriban a 276 – a teljesség – a Római Birodalom népcsoportjainak összes-

ségét, az „Oikouméné”-t jelezte. Ha tehát Isten a süllyedő hajó valamennyi utasát (276 embert) megmenti a haláltól azért, hogy Pál apostol császári bíróság előtt tessen bizonyosságot Jézus Krisztusról, azaz kifejezi azt a szándékát, hogy a Megváltó által az egész lakott világot megmenti. „Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözül!” (ApCsel 16,31).

A 276 nem egy pusztai statisztikai adat. Pál apostol Isten irányította Néro császár bírósága elé. Még a jogkövető Agrippa király és Festus római helytartó sem akadályozhatja meg Isten akaratának megvalósulását. A tengeri vihar sem!

A 276 ember – az embervilág – Pál apostol küldetésteljesítése érdekében életben marad.

A 276 ember említésével Lukács doktor a lehetséges legobjektívebb módon ugyanazt hangsúlyozza, amit társa, János evangélista: „Úgy szerette Isten a világot – a kegyetlen katonákkal és az aljas bűnözőkkel együtt (!) –, hogy az Ő egyszülött Fiát adta, hogy aki Őbenne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (János 3,16). – Ezeknél talán már csak egy gonoszabb létezett, akinek már reménye sem lehetett.

Néro császár önmagán hajtotta végre az ítéletet...

A 276 ember megmenekülése által még a mi korunknak is lehet reménysége. De csak Isten. Vállaljuk-e a naponkénti hitvallást?

P. V.

Istenben való megmaradása folytán átalakul, Őt szemlélve ragyogni kezd, s hozzá ragaszkodva boldoggá lesz. Él, lát, szeret.
Augustinus: Az Isten városáról XI/XXIV

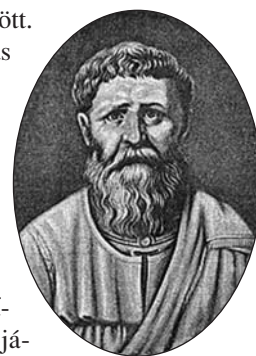
A fenti sorokat olvasva mindenekelőtt tudni kell, hogy e fejezetben, a teremtésben önmagát megmutató isteni Háromságról van szó. Ezért aztán a meglepetés erejével hat, amikor befejezésül – egészen váratlanul – az angyalok magasságában lévő szent városról kezd írni. Fejtegetése nem hosszú, sőt éppen tömörsége, de ugyanakkor rendkívüli pontossága örvendeztet meg a lelket. Kétségtelen, hogy a városról beszél, ám ennek ellenére – mint a fenti idézet is jól példázza – a Krisztusban újjászületett ember ismerveit ismerhetjük föl. Mindez első hallásra talán erőltetettnek hangzik, ám ha a logikáját követjük, láthatjuk, a megmaradás, a szemlélés és a ragaszkodás nagyon is emberi tulajdonság, ugyanakkor a szent város nem egy elvont

Apropó

fogalom, hanem az a hely, amelyet az Isten és a vele közösségben lévő angyalok és emberek tesznek szentté. Ennek megfelelően a közösség jellemzőit rávetíteni az egyes emberre – aki a mennyei gyülekezethez hit által szervesen kapcsolódik – máris érthetővé válik. Igaz, és erről sem szabad megfeledkezni, a kettő – a már újjászületett, de még itt élő és a már föltámadás által a szent városban lévő lélek-ember – nem egy idősíkban van, de tulajdonságaikat tekintve nem zárják ki egymást, sőt, összetartozó kontinuitásról van szó. Az egyházatya tehát azt mondja, hogy az Úrban való lét átalakulást eredményez, Őt szemlélve az ember ragyog, és hozzá ragaszkodva boldog. Hát mi ez, ha nem az újjászületett belső ember leírása? Így summa: *Él, lát, szeret. Él.* Mert az Isten kegyelmében való megmaradás győztessé

teszi a halál fölött.

Lát. És ez a látás – akárcsak Mózesét – sugárzóvá teszi az arcot, mert meglátta a Láthatatlant. *Szeret.* Szent ragaszkodással kötődik hűségese Megváltójához. És ez az élet napról-napra megújul és győzedelmeskedik, míg nem az örökkévalóságban kiteljesedik; ez a látás maga a ragyogás, mert meglátta az ő Igazságát; ez a szeretet a kitartó ragaszkodásban örvendezik, és nem akar mást, csak az Ő kegyelmét, világosságát és gyönyörét. A pusztai létezés helyett élet, a vakság és homály helyett látás, a gyűlölet és a közöny helyett szeretet. Az Úrban van, tehát él, lát, szeret.

Apostagi Zoltán

600 éve kezdődött

A konstanzi zsinat (1414-1418)

Mondhatná valaki, mi köze van a XXI. század magyarországi reformátusságának a „sötét középkor” távoli eseményéhez. Állítjuk, hogy *nem beszélhetnénk magyarországi reformátusságról, ha nem lett volna – a konstanzi zsinat.* Svájc területén érzi ott magát az ember – noha a hatalmas székesegyházhoz vezető utca templom felőli fele már Németország. A svájci oldal (Kreuzlingen) inkább református, a német rész (Konstanz) inkább római katolikus. Látóhatáron a Boden-tó középkori kolostor szigetei: Rheinau és Mainau. A tó partján égették el elevenen Husz János prágai professzort és Prágai Jeromos előreformátorokat.

Jézus Krisztus óta nem látott a világ ilyen nagy egyházi csődületet. Az Indiáig terjedő kereszténységet megsemmisítette a hódító iszlám. A maradék kicsiny Európa – Anglia, a Frank birodalom, a germánság és Itália – adta a résztvevők többségét. Csoda, hogy egyáltalán voltak. Egyszerre három pápa uralkodott (egy is felesleges). Mindhárom átok alá helyezte a többi híveit, azaz nem létezett legitím „kereszténység”. A zsinatig elégettek – csak Hispániában – legalább 32 ezer eretneket. Európa-szerte több százezer boszorkányt. (A pápák nagyobb vagyonnal rendelkeztek, mint manapság a Világbank...)

Luxemburgi Zsigmond római, német és magyar király (utóbb császár) rendet akart teremteni birodalmaiban, ezért egyetemes zsinat egybehívását szorgalmazta. Nagy ellenállás ellenére 1414-ben megnyílt a konstanzi zsinat. Három főbb napirendi pontja volt: 1. az angliai Wicliff-féle eretnecség megsemmisítése (a névadó oxfordi professzor már régen halott...). 2. Három pápa lemondatása, és egy negyedik választása. 3. A nagy lánggal lobogó és futótűzként terjedő cseh Husz János mozgalmanak megsemmisítése.

A zsinat méreteire utaló adatok: 20 ezer résztvevő, félezer iparos, félezer kereskedő és 700 prostituált. Mindez egy 6000 lakosú városban... (Jézus Krisztus nem ismerte volna fel – és el –, hogy itt christiánusok, azaz keresztények vannak!)

A pápaság ügyét viszonylag röviden elrendezték. XXIII. János (nem tévesztendő össze az újkor hasonnevű pápájával) elmenekült, XII. Gergely lemondott, XIII. Benedeket száműzték. Az újonnan megválasztott pápa az V. Márton nevet vette fel.

Husz János ügye több, mint fél évet húzódott. Súlyos vádakkal illették – s azonnal letartóztatták –, és a gottliebeni váracska pincéjébe zárták (Zsigmond menlevele ellenére!), ahol a cellába csapott be a Rajna vize. A 30 vádpont közül egy-kettő: tagadja a pápai csalhatatlanságot, nem hódol a szenteknek, tagadja a fülbegyónás gyakorlatát. Kétségbevonja a papi nőtlenség törvényét. Kizárólagos tekintélynek tartja a Szentírást és azt cseh nyelvre lefordította. Tagadja az úrvacsora katolikus értelmezését. A pápa nem Krisztus helytartója stb. stb. Az Isten Emberének csak azt engedte meg a „keresztény zsinat”, hogy „igen”-nel vagy „nem”-mel válaszoljon. A halálos ítélet már ott feküdt aláírva. A Boden-tó partján már elkészült a máglya. A „Konzil” közeli épületében ma a „Konzil” nevű étterem, kávéház működik... (Európa manapság együgyűen ügyefogyott! S milyen ostoba műfelháborodást váltott ki a magyar alkotmány első mondata: „Isten áldd meg a magyar”. Avagy Isten azért őrizte ezer éven át az országot, hogy Európa lelki „génbank”-ja legyen két világ határán?..)

A konstanzi zsinat pápája leromboltatta a prágai „Bethlehem”-kápolnát. 1951–53-ban újra megépítették! Husz János nemcsak a csehek nemzeti hőse. Luther, Zwingli, Kálvin és a többi ezek az ő lelki neveltjei.

A csehek a hitszegő Zsigmond miatt irtóhadjáratot kezdtek fél Európa ellen. Majd miután a katolikus haderők Csehországot pusztították, Magyarországra húzódtak. A

Felvidéken többszáz gyülekezetet alapítottak. A jósavfői, aggteleki templomok is huszita szentegyházak. Lejutottak egészen Szerémségig. Újvidékkel majdnem szemben, az újlaki (iloki) kolostor lett egyik központjuk. Itt fordította magyarra a Bibliát 1430 táján Ujlaki Bálint és Pécsi Tamás. Ide küldte irtóhadjáratra a pápa Marchiai Jakab inkvizítort. A hívek Moldvába menekültek tovább, de magukkal vitték a magyar Bibliát. Innen Erdélybe húzódtak. Gyülekezetek sokasága jött létre. A klerikális és kommunista történethamisítás egyformán „parasztháború”-nak minősítette otlétüket, illetve az ellenük folyó küzdelmet. A Biblia egyes részeit az újabb korban fedezték fel bajorországi könyvtárak raktáraiban.

A magyar felvidék először sokat szenvedett az európai méretű huszitákat irtó háborúktól. Ám a reformáció csodálatos, bámulatos, emberileg megmagyarázhatatlan elterjedése (az ország 95%-a!) a huszita utódok ittlétének is köszönhető. Ezért is fordult az ellenreformáció elvakult dühvel a magyar nép gerince, a művelt prédikátorok és tanítványaik ellen.

Mellékesen említjük meg, hogy a hatalmas Rákóczi-család valóságos védbástyája volt a birtokaikon élő huszitáknak. Az ország legnagyobb pedagógusa, Comenius Ámos János volt az utolsó huszita püspök. A Türelmi rendelet (1781) kiadása után pedig több tucat fiatal magyar református lelkész ment Cseh-Morva országba az ott titokban lappangó, ám szervezetlen gyülekezetek újjáépítésére. Ma Cseh Testvérgyülekezet a közös nevük. A magyar lelkészek nagy része ott elszlávosodott. Annyira azonosultak az évszázadokon át üldözöttekkel, de az evangélium mellett kitartókkal. Óriási missziót teljesített akkor a magyar református egyház!

Dr. Papp Vilmos

MAGYAR PRESBITER

AZ ORSZÁGOS REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVEISEG LAPJA

Szerkesztőség:
Budapest, VII. Vilma királyné-út 5.
Telefon J. 346-43.
Kiadóhivatal: Hermina-út 37.

Főszerkesztő:
DR. BALTAZÁR DEZSŐ
Feloldó szerkesztő:
SZABÓ IMRE
Főszerkesztő:
OSIKESZ SÁNDOR

A Magyar Presbiter az összes presbitereknek
az ORPÖZ tagdíj felében jár.
Kérjük a presbitériumokat, hogy adják a tag-
díjat, amely évi 1 Ft, mulasztásnál köldjék be.
Akiéket saját címére megy a lap, azoktól 1,20
Ft beföldését kérjük.

Még egyszer Tisza Istvánról „Kálvin kemény magyarja...” – Reményik Sándor

A főalak: Gróf Tisza István.

„A jobb oldali csoport a magyar munkaerőt és munkakésztséget ábrázolja, melynek Tisza vezére akart volna lenni a béke műveiben; e titáni alak izom- és akaraterejében ki van fejezve az magyar munkabírás, melyre büszkén tekintett ő, és mely büszkén tekintett, mint megtestesülésére, reá.”
„A bal oldali csoport a harckésztséget mutatja. Mikor a béke munkája helyett a harc lett ránk kényszerített sorsunk. A legmagasabb értelmiség, a haza nemtőjének nőalakjában irányítja, szervezi a harcot, állít mindenkit a maga helyére, mikor a kötelesség órája üt, mikor a hitves sem tartja vissza a sikraszálló hitvest, mert vannak pillanatok, amikor mindent oda kell hagynunk, csak a haza ügyét elhagynunk nem szabad soha!”
„Az önfeláldozásnak ez a készsége legméltóbb alap gondolata a Tisza István életét és halálát példázó emlékműnek.” – Berzeviczy Albert

„Olyan nemzet, amelyet nem elveszésre ítelt a Gondviselés, meg fogja érteni, meg fogja becsülni, és követni fogja nagy és igaz embereit.” – Tisza István mondta mindezeket Deák Ferencre emlékezve. S most mi, hálás utókor mondjuk róla, 2014-ben, szobrának újjáalkotása alkalmából.

A Magyar Presbiter Balogh Jenő visszaemlékezéseit Tisza István ezen veretes szávaival zárja 1933-ban, megelőzve a szoborállítását, mely 1934. április 22-én zajlott le, a Parlament északi kapuja előtt (december havi szám, 5-6. oldal), ahogyan ebből már sokat idéztünk az első világháború kitörése apropóján – *Gyémántszilánkok* címmel – egyik korábbi számunkban. (Presbiter, 2014. 2. szám, 6. oldal.)

A szobrot, helyesebben a monumentális szoborcsoportot végre 80 év után helyreállították, részben újraalkották. Eredetileg Zala György (1858–1937) szobrászművész alkotta a szobrokat Orbán Antal (1887–1940) szobrászsal, munkatársával (1929–1934) és Foerk Ernő (1868–1934) műépítésszel, aki már meg sem érthette a szoboravatást, de Steindl Imre irodájának munkatársaként a Parlament belsőépítészetében jelentősebb szerepet játszott. Orbán Antal közismertebb,

ma is álló szobra pedig „stílusosan” a *Bajtársak*, I. világháborús emlékmű, alatta a hősi halottak nevével (1926, Budafok). Zala mester híres alkotásai közül, ha más nem, ki ne ismerné *Gábrriel arkangyalt* a Hősök terén, vagy számos más budapesti és vidéki alkotása mellett az újabban szintén helyreállított nevezetes *Szabadság szobrát* Aradon (1890), melyet 2004-ben avattak föl újra. A megsemmisült főalak újraalkotója pedig *Elek Imre* szobrászművész (1977–) volt.

Az 1934-es avatónézés szónoka Berzeviczy Albert volt, (1853–1936), aki a Magyar Tudományos Akadémia elnöke 1905-től (haláláig), Eötvös Loránd lemondása után. (Az Akadémia főtítkára ekkor Balogh Jenő volt, Tisza kormányának igazságügyminisztere, akiről előző számunkban emlékeztünk meg.)

Tisza István korábbi munkatársa (1903–1905 között Tisza István kormányában vállals- és közoktatási miniszter), barátja többek közt ezeket mondta:

„Az emlékmű főalakja végzete tudatát elárulni látszó komor elszántsággal ábrázolja az összeomlás nagy vértanúját.” – Később pedig így összegzi a lényegét:

„Ez az emlék nemcsak egy ember nevének

megörökítésére szolgál. Ez az emlék az engesztelés és igazságszolgáltatás ténye egy emberrel szemben, aki vezető állásban egy-maga igyekezett meggyőződése acélos erejével elhárítani a háborút, és akit megrágalmaztak, mint a háború előidézőjét, s aki e rágalmat némán tűrte, s nehogy másokra hátrítsa át az elvakult bosszúvágyat, inkább maga állott oda ártatlan áldozatnak, mert – hite szerint – ennek így kellett történnie.”

* * *

Most, a június 9-én lezajlott esemény fölött érzett meglegedésünk és örömünk okán idézzük hát a szoboravatás szónokát, a Miniszterelnököt:

„Ma, amikor ismét önjelölt demokraták védik tőlünk a demokráciát, és valami ködös tartalmú európaiság nevében verik el rajtunk a port csak azért, mert nem fogadjuk el kritikátlanul mindazt, amit Európa nevében brüsszeli bürokraták közölnek velünk, ugyanazt mondhatjuk, mint Tisza István. Idézem őt: »Töredelmesen bevalljuk: mi nemzeti alapon állunk« [...] Ezen felül mi pedig töredelmesen bevalljuk azt is, hogy nemcsak nemzeti alapokon, de a szabadság oldalán is

állunk.” – S igaz református helytállásáról külön is megemlékezik a beszéd:

„A református Tisza István, aki élő hittel élte meg mindazt, amit Magyarország, a magyar nép számára a protestantizmus mindig is jelentett, a reformáció emléknapiján halt meg. 1918 októberében sem futott el sorsa elől, hanem – akárcsak Luther Wormsban – ott állt, mint aki nem tehet másként. Református gondnoki székfoglalójában ezt vallotta, idézem: »Az a keresztyén, ki megalázza magát Istene előtt, de erős szövetségben él Istenével, s kit Isten igralmába vetett bizodalma e

világ hiúságai, kételyei, kísértései és megpróbáltatásai föl emeli. Keresztyén, ki tisztában van az élet nagy problémáival, és Isten akartában megnyugodva tölti be rendeltetését, küzdi meg az élet harcát, és fogadja, mit reá mért a sors. «”

Később pedig így folytatja, zárja Orbán Viktor nagyívű beszédét, melyek akár egy prédikáció zárómondatai lehetnének:

„Vajon túlzás-e, indokolatlan-e, vajon délibábos reménykedés-e azt gondolnunk, hogyha Tisza meggyilkolása, majd emlékművének lerombolása egy-egy nemzet-

vesztő korszak kezdete volt, most az újjáállítása talán egy új, nemzetépítő korszak megindulásának szimbóluma lehet? Nagy lehetőségek, nagy tettek, nagy elődök, nagy elszánások miért ne adódhatnak össze egy nemzetegyesítő korszakká? Miért is ne következhetne a darabjaiba hullott liberális korszak után egy felívelő és lelkesítő nemzeti korszak, és miért volna lehetetlen, hogy ennek véghezviteléhez éppen bennünket, ma élő magyarokat választott ki a Gondviselés?”

Dr. Kis Domokos Dániel

Híradás Szerbiából

A Szerbiai Református Keresztyén Egyház június 14-én férfnapot rendezett Bácsfeketehegyen, amelyre nemcsak presbitereket, hanem a gyülekezetek férfi tagjait is meghívták annak folytatásaként, hogy az előző napon rendezték meg a női napot is. Az alkalomra a Bácskai Egyházmegye esperese, *Orosz Attila* nagytiszteletű úr meghívta elnökünket, *dr. h.c. Szabó Dánielt*, de az alkalmon részt vett *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár is. A találkozót megtisztelte nyitó áhítat tartásával és részvételével főtiszteletű *Halász Béla*, az Egyház püspöke. Püspök úr nyitó áhítatában kiemelte a Szentlélek munkáját a gyülekezet életében és egyik érzékelhető jelenlétét, amikor összehangol különféle természetű és felfogású embereket a presbitériumban. Elnökünk előadása gazdag illusztrációval vázolta a presbiterek feladatait a gyülekeze-

tekben, érintve a világ keresztyénségének helyzetét és Krisztus egyházának életjeleit Kínában, ahol közel 200 millióan vallják magukat keresztyének. Ezt követően a főtitkár vetített képes előadásban igyekezett bemutatni azokat a tevékenységeket, amelyekben a presbiterek tehermentesíthetik a sokszor túlterhelt lelkipásztorokat. Ezen a téren arra is kitért, hogy a Magyar Református Presbiteri Szövetség hogyan kívánja a presbiterek hitét elmélyíteni, ismereteiket gyarapítani.

A Szerbiai Egyház kicsiny, mindössze 13 anyagyülekezettel, melyekben 11 lelkipásztor szolgál. Ennek megfelelően a szerbiai presbiterek közössége is kis létszámú. Úgy tűnik, hogy szövetség szervezésének még nincs itt az ideje, de anyaországi szövetségünk kész arra, hogy segítsen a presbitereket csendesnapokon tanítani,

jó tapasztalatok és ismeretek átadásával. Ezt a későbbiekben konkrétan is megfogalmazzuk és egy-egy ilyen csendesnapot a jövőben időnként a Csongrádi vagy a Bács-Kiskunsági Egyházmegye területén szervezzük meg.

Nagy öröm volt a nagymultú bácsfeketehegyi egyházközségben találkozni Szerbia több más református gyülekezetének a képviselőivel is és építeni kapcsolatainkat, amelyek a további szorosabb együttműködés alapjául szolgálnak.

SzS

Emlékperc az I. Világháborúra – egyházi kezdeményezés

Az Európai Protestáns Egyházak Közössége, a GEKE a dán fővárosban nyilvánosságra hozott közleményében felhívta az európai közvéleményt, s az egyházakat arra, hogy a 100 éve kirobbantott, addig nem látott borzalmas szenvedéseket magával hozó, milliók halálát okozó I. Világháborúra egy perces néma csennel emlékezzenek. „2014. augusztus 1-én közép-európai idő szerint 12 órakor egész Európában álljon le a munka és az élet rohanása egy percre...”. A közlemény emlékeztet ennek az európai „őskatasztrófának” az áldozataira, a kárvallott családokra, a hosszú ideig gyógyíthatatlan sebekre, a lelki traumát is érinti, de általánosan. A nyilatkozat – mint az elmúlt 90 évben oly sok politikai és egyházi megnyilatkozás – a megcsönkített Magyarországot viszont említés nélkül hagyja. Az EKD honlap ugyanakkor megemlíti, hogy a Német Birodalom a versaillesi békeszerződés (1919. június 28.) következtében területének 13%-át veszítette el. Az, hogy hazánk területének közel 2/3-a került más országhoz, egyetlen szó említést sem érdemel! Ez is az EU-ban történik, 2014-ben!

(Forrás: *eld.de; epd.de; Dr. Békefy Lajos*)

Gyógyítás a Szentírásban

Az Aradi Egyházmegye presbiteri konferenciája (Ágya, 2014. május 17.)

Arad megyében 2010 óta református esperesi székhely az Árpád-kori település, Ágya. A falunak 1910-ben még 2082 lakosából 1845 magyar református volt, ma az 1100 körüli magyarból 800 magyar, s 400 körüli református egyháztag van. A gyülekezet szépen felújított templomában tartotta

konferenciáját az Arad Megyei Presbiteri Szövetség és Lelkészszerkezlet. A nyitó áhítat szolgálatát *Baracsi Levente* Arad-belvárosi lelkipásztor, egyházmegyei főjegyző végezte János 5. rész 1-4. versei alapján. Napjaink társadalmának helyzetét Ady Endre szavaival jellemezte: „Beteg a világ, nagy beteg...” Hangsúlyozta, hogy a világ Jézus által gyógyulhat minden korban, de a tapasztalat szerint a mai keresztyén ember nem tudja betölteni a gyógyítás küldetését. A 38 éve beteg embernek nemcsak a testi nyomorúság jelentette a fájdalmat, hanem a segítség hiányának lelki terhe is. Úgy váltatunk gyógyító keresztyénekké, ha a Bethesda gyógyító csarnokaihoz hasonlóan, lehetőséget biztosítunk a gyógyulni vágyók számára. Ilyen *lelki tornácokat jelentenek a templomok, a gyülekezetek, a különböző egyházi szervezetek és missziók.* De ne elégedjünk meg a lehetőségekkel – a forrásnak meg kell mozdulnia: az evangéliumnak kell megmozdítani a vizet és Jézus meg tudja mozdítani a szíveket. *Az egyháznak nem „élményfürdőt”, hanem*

gyógyulást kell adnia. De ehhez válaszolni kell a döntő kérdésre: „Akarsz-e meggyógyulni?”. Az áhítat után a vendéglátó gyülekezet kórusának éneke gyönyörködtette a füleket és mozdította a szíveket. (Jézus, Te égi szép; Ó, terjeszd ki Jézusom...; Jöjj mondjunk hálaszót). A konferencia résztvevőit meleg szavakkal köszöntötte *Módi József* esperes, *Bodnár Lajos* lelkeszszerkezlet elnök és *Venter Miklós* egyházmegyei főgondnok.

A konferencia előadásai-ban folytatódott a gyógyítás témája. *Dr. Vajda Sándor* borosjenői orvos és presbiter „Gyógyítás a Szentírásban” címmel a bibliai gyógyítás-történeteket a hozzájuk kapcsolódó képzőművészeti illusztrációk bemutatásával tette szemléletessé, melyet jól kiegészített az aktuális igeversek felolvasása Bodnár La-

jos lelkipásztor tolmácsolásában. Az előadó arra hívta fel a figyelmet, hogy a bibliai gyógyítások módszere, eszközei érdekes párhuzamokat igazolnak a mai lehetőségekkel, illetve „szakszerű” leírásokat fedezhetünk fel a történetekben. Így ismerhetjük

fel pl. Jákób és Lábán nyájának szétválasztásában a genetikai szemlélet felfedezését, Zákus alakjában, Sába királynő tulajdonságaiban a hormonhatások következményeit, vagy az aloe vera és a cédrus, illetve a szalicil és a kén gyógyhatását. A következő előadás Jézus gyógyító módszerét mutatta be *Dr. Tóth János* Békés megyei elnök feldolgozásában, aki ismertette az ókori Kelet és Jézus korának egészség- és betegségszemléletét, melyben keveredtek a valós ismeretek és a mágikus szemlélet. A kérdés megértését segíti a bibliai emberképhez kapcsolódó egészség- és betegséfgfogalom, mely szerint egészséges esetben az emberi lét komplex egésze Isten Lelkének az erőterében áll, s így *a betegség nem tisztán orvosi kategória, hanem olyan összetett állapot, melyben testi tünetek, lelki működési zavarok és szellemi tévelygések jelentkeznek.*

Jézus gyógyításának a célja nem a tünetmentesség, hanem életünkben a teremtésben szándékolt isteni rend helyreállítása. Az eredményes gyógyuláshoz személyes kapcsolat, bizalom és akarat szükséges. Jézus módszerének fontos

üzenete van mind a mai orvoslás (pszichoszomatikus szemlélet, emberközpontúság, spirituális tényezők), mind a mai keresztyén ember számára, hiszen a betegségek ellen ma sincs teljes védettségünk, Jézus azonban ma is elérhető, s ha akarjuk segít, de ha már akarni sincs erőnk, Nála akkor is van lehetőség.

A konferencia után az ágyai gyülekezet gazdagon terített asztalokkal vendégelte meg a résztvevőket a falu kultúrotthonában, ahol gyönyörű népviseletbe öltözött fiatalok szolgálták fel az ebédet. Az alkalom jól

szolgált az aradi és békési presbiteri szövetségek kapcsolatának elmélyülését.

Dr.T.J.

Konferencia és tisztségviselők választása Üllön

2014. május 31-én délután 2-től a Dél-Pesti Egyházmegye Presbiteri Szövetsége konferenciát és tisztségviselő választást tartott Üllön. A gyülekezet presbiteri szeretettel várták és fogadták az érkező tagokat, és érdeklődőket egyaránt. Nagy volt a készülődés – sokan vettek részt az előkészületek szervezésében, szendvicsek, üdítő és kávé felszolgálásában. 23 résztvevő jelenlétében dr. Kun Mária lelkész – a gyülekezet lelkipásztora – rövid igemagyarázattal köszöntötte a megjelenteket. A Példabeszédek könyve 23. rész, 17-19 versei alapján: „Ne irigyelje szíved a vétkeket, inkább az Urat féld minden nap, mert van még jövendő,

és reménységed nem semmisül meg. Hallgass rám Fiam, légy bölcs, és irányítsd szíved a helyes útra!” Áldozócsüdtörtök után és pünkösd előtt a tanítványok félelemben éltek, rettegés járta át a szívüket. Az események sora és saját életük tapasztalatai okozták mindezeket. Az Úr ígéretére tudtak hagyatkozni: Én visszajövök. Ne féljünk, mert mi már tudjuk, Ő visszajön, és a tisztelet legyen ott a szívünkben. Kiemelte: bátran tudjuk vállalni küldetésünket, várakozásaink meg nem csalatkoznak. Legyen ott a szívünkben a reménység, egy szívvel – egy lélekkel legyünk együtt a könyörgéseinkben az Isten előtt, mert aki küldött, az meg is erősít bennünket a munkában. A Szentlélek erősítése nélkül nem merjük megnyitni az ajkunkat. Az, akit várunk, visszajön és mi ennek a feszültségében élhetjük az életünk.

Dr. Szilágyi Sándor, a Magyar Református Presbiteri Szövetség főtitkára üdvözölte a megjelenteket és tájékoztatta őket arról, hogy hamarosan az egyházkormányzók megválasztására kerül sor. A Szövetség célja a Magyar Református Egység napjának megteremtése: minden Kárpát-medencei magyar ajkú gyülekezet tisztelje és becsülje egymást, minél több helyen Presbiteri Szövetségek alakuljanak meg. Ezen túlmenően fontos cél az is, hogy a területi szervek munkáját a Szövetség segíteni tudja.

Ezt követően került sor az új elnök, alelnök és titkár bemutatkozására. Dr. Szabó Károly szolnoki gyermekorvos legfontosabb célként a hitmélyítést jelölte meg. Az üllői gyülekezet gondnoka, Knul János alelnök-jelölt, és Miczkó József, a gyülekezet presbiter, titkárjelölt kap lehetőséget a bemutatkozásra. A jelenlévő

tagok egyhangú szavazással választották elnökké Dr. Szabó Károlyt, alelnökké Knul Jánost, és titkárrá Miczkó Józsefet. A közgyűlés ezzel bezárásra került.

Takaró András esperes úr megkérte a frissen megválasztott tisztségviselőket, hogy egy fél oldalas bemutatkozást juttassanak el hozzá, ami a honlapon is olvasható lesz. Véleménye szerint a zsinat egyre több adminisztratív döntést kodifikál, ami nagymértékben meg- és leköti a lelkészeket. Arra kérte a megjelent presbitereket, hogy az őszi választások előtt minden gyülekezet ellenőrizze a presbiteri létszámot, a leadott adatok egyeznek-e a

valósággal. Beszámolt arról is, hogy több gyülekezet hónapok óta nem rendelkezik megválasztott lelkésszel. Az intézményi lelkészi állásokra tízszeres a túljelentkezés, mint a gyülekezeti lelkészi álláshelyekre. Ennek oka a jó fizetésben és a jóval kisebb felelősségben keresendő.

Ezután kötetlen beszélgetés vette kezdetét, kávé, üdítő, szendvicsek és süteményeket fogyasztottak a résztvevők.

Dr. Judák Endre egyetemi docens előadásának címe: A presbiteriség mint lelki szolgálat. A gyülekezet lelki sáfárai

első renden a presbiterek. Miért fontos a képzés?

„Én megtért ember vagyok-e?” „Ha fáj a bűn, akkor igen.”

Kiemelte az odafigyelés fontosságát. Oda kell figyelni magunkra, a gyülekezet tagjaira, annak vezetőjére és mindenkinek a szükséglete kielégítést nyerni. A gyülekezet tagjai becsüljék, tiszteljék egymást.

A presbitereknek milyen az istenképe? Honnan szerzik be az információkat? A napi bibliaolvasást kívánja tőlünk Isten. Milyen a viszonyunk a kereszthez? Isten a kereszten békélt meg a világgal.

Vannak-e Ige-oszlopaink? Megtapasztaltuk-e már, hogy Isten Igéi igazak és ámenek? Gyakoroljuk a bűnbánatot, ami az Isten előtti elcsendesedéssel és az Isten előtti sírással azonosítható.

A presbiter a „mindig aktuális” témákban mindig legyen felkészült. Ilyen a Biblia önvalomása a Zsidókhöz írt levél 4,12, de a pályaválasztás és a párválasztás kérdései is ide tartoznak.

Molnár Gábor
presbiter

A megválasztott vezetőség

**Ez a lapszámunk a Tiszántúli Református Egyházkerület
hathatós anyagi támogatásával jött létre.**

A Magyar Református Presbiteri Szövetség ezúton is köszönetét fejezi ki a támogatásért.

Hogyan viselsz gondot magadra és a nyájra?

Cserépfalu / Egervölgy

Június 28-án egyházmegyei presbiteri konferenciára került sor az Egervölgyi Egyházmegye esperesi székhelyén, Cserépfalun. A szép számmal összegyűlt résztvevők *Pintér Elemér* egyházmegyei gondnok, Szövetségünk Gazdasági Bizottságának tagja megnyitó áhítatát hallgatták meg elsőként, aki a Csel 20,17-32 alapján tolmácsolta az Ige presbiterekhez szóló üzenetét. Egyházmegyei gondnok úr kiemelte, hogy amikor Pál magához kérte az efézusi gyülekezet véneit, hogy elbúcsúzzék tőlük, utóbbiaknak – és nekünk is – egyénileg kellett felelni a hívó szóra. Feltette a kérdést a hallgatóságnak: megadtad-e már az egyéni választ Jézus elhívó szavára? Hogyan viselsz gondot magadra? Számon kell tartani „az egész nyáját”, az egymásért való imádkozás is gondviselés, amelyet folyamatosan kell végeznünk. Kiemelte, hogy a nemrég olvasott Jelenések könyvében a hét gyülekezet közül elsőnek szólítja meg az efézusit, ahol az eltelt 20 év alatt is folyt a munka, a szolgálat, de az „első szeretet” elhalványult...

A nyitó áhítatot *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár előadása követte, amelyben vetített szöveggel és képekkel ismertette a presbiterek feladatait a gyülekezetben, külön a lelki és külön az anyagi sáfársággal kapcsolatban és vázolta a Szövetség céljait és eszközeit a presbiterek közötti munkában.

Ezt követően *dr. Judák Endre* képzési titkár ismertette az általa szerkesztett és gyülekezeti ill. iskolai felhasználásra szánt füzeteket, továbbá a megjelentek figyelmébe ajánlta a presbiterkepzes.hu honlapon található és letölthető képzési anyagokat, valamint a gödöllői Szent István Egyetemen tartott „Életkérdések” előadás-sorozat ugyancsak letölthető video felvételeit.

Szünet előtt *Molnár Gyula* tárogató játékában és *Daragó Károly* énekkel kísért tangó-harmónika számaiban gyönyörködhetett a hallgatóság, majd szünet után *dr. Benke György* ny. lelképásztor tartott előadást a presbiteri szolgálatról. Felhívta a figyelmet arra, hogy Krisztus óta nincsenek papok a gyülekezetekben, hanem egyetemes papság van. Egyes nyugati gyülekezetekben a megkülönböztetés annyi, hogy vannak „tanító presbiterek” – ezek a lelkészek és vannak „kormányzó presbiterek”. A Biblia szerint a pres-

biteresség nem függ életkortól, családi állapottól, hanem csak az elhívásban kapott megbízástól.

Ezt követően *Békési Zoltán és felesége* tettek bizonyosságot arról, hogyan jutottak hitre és hogyan lettek a Gedeon-társaság aktív tagjaivá. Az együttlételet egy pár rövid népviseletes táncbemutatója és esperes úr imája és áldása zárta.

SZS

MEGHÍVÓ

Egészség és gyógyulás Jézus közelében (egykor és napjainkban)

Magyarországi Református Egyház Tiszántúli Egyházkerület Presbiteri Konferenciája

Időpont: 2014. augusztus 23. (szombat) 10.00–14.00 • Helyszín: Debreceni Református Kollégium Oratóriuma

Bevezető gondolatok:

dr. Imre Sándor,

a Tiszántúli Református Egyházkerület főgondnoka

Köszöntés:

Vad Zsigmond esperes-lelképásztor,

Debreceni Református Egyházmegye

Nyitó áhítat:

dr. Fekete Károly rektor, egyetemi tanár,

Debreceni Református Hittudományi Egyetem

Előadás:

Öröklés és környezet, sors és felelősség?

Dr. Falus András egyetemi tanár, akadémikus, biológus és genetikus, Semmelweis Egyetem

A gyermekkorban megszerzett érzelmi muníció és a környezeti hatások együttes szerepe a felnőtté válás folyamatában

Dr. Oláh Róza főorvos,

Kenézy Gyula Kórház, Gyermekpszichiátriai Osztály

SZÜNET

Végzet, gyógyulás és egészség (pszichoszomatikus szemlélet a daganatos betegek ellátásában)

Dr. Horváth Zsolt egyetemi docens,

a DE Onkológiai Központ igazgatója

„Hálát adok, Uram, az életért”

a Debrecen-Kossuth utcai gyülekezet ifjúságának műsora

A presbiteri konferenciák helye, jelentősége egyházunkban

Dr. h. c. Szabó Dániel,

a Magyar Református Presbiteri Szövetség elnöke

EBÉD

Jelentkezés augusztus 9-ig:

Debreceni Református Egyházmegye Esperesi Hivatala
tel.: 06-52/535-971 • e-mail: debreceni.em@reformatus.hu
4026 Debrecen, Kálvin tér 17.

* * *

Az évek során kialakult gyakorlat szerint az ebéd költségét a Tiszántúli Református Egyházkerület megtéríti.

Hit és megmaradás

Dr. Vladár Gábor rektor előadása a REND 2014-en

Július 4-6. között rendezte meg a Dunántúli Református Egyházkerület „Református Egyházi Napok – Dunántúl” (REND) nevű fesztiválját. A találkozó alapigéje: „Őrhe-lyemre állok, odaállok a bástyára, figyelek, várva, hogy mit szól hozzám és mit felel panaszomra” (Hab 2,1) összecsengett a színhellyel, amely az Őrségi Egyházmegye kis történelmi városa, Óriszentpéter volt.

Sok programja közül az egyik meghatározó volt főtiszteletű Dr. Vladár Gábor, a Pápai Református Teológiai Akadémia rektorának előadása „Hit és megmaradás” címmel. Rektor úr az alapige keletkezésének történelmi körülményeit ismertette elmondta, hogy amint Ézsaiás könyvéből is kiderül, Aház királyt arra beszélték rá, hogy kössön szövetséget Arámmal. Hiába mondta a próféta: „ha nem hisztek, nem maradtok meg” (És 7,9), Aház odaadta Asszíriának a templom kincseit, gyermekét feláldozta a Molochnak, elküldte főpapjának Damaszkuszról az ottani bálványáldozati oltár mását, hogy az Úr házána oltára helyére azt építse fel (2Kir 16). Nem hitte el, hogy néhány évtized múlva a káldeusok megsemmisítik az asszír birodalmat és Júdát is fogságba viszik.

Az Ószövetség történeteiben a hitnek még nincs olyan fontos szerepe, mint az Újszö-

vetségben, de a keresztyénség életében kezdettől fogva a hit vált döntő tényezővé, a megmaradás csodájává. A távoli földrajzi helyeken alakuló keresztyén gyülekezeteket a hit, mint lelki ív kapcsolta egybe. Szép példa erre, hogyan gondoltak a macedóniai gyülekezetek a szükség idején a jeruzsálemi gyülekezetekre és küldték el adományait.

Egyházunkat ma háromféle tendencia gyengíti:

- az erózió, vagy másképpen félrevonulás, a hit egyéni megélésének a kísérlete,
- az erózió vagy szétszakadozás, amit a kis protestáns egyházak létrejötte mutat,
- a legitimitáció, az egyház igazi szerepének visszaszorítása politikai, gazdasági, társadalmi szerepvállalással.

Feladatunk annak munkálása, hogy hitünk alakot öltönn megszentelt életünk és áldozatvállalásunk által.

A hit és megmaradás témáját további előadások fejtették ki különböző területeken, mint a családban, a gyülekezetben, a hivatásban, a nemzetben és az egyházban. A fesztivál mintegy 3000 résztvevője válogathatott a sokszínű programban, amelyet több, mint 100 fiatal segítő szervezésével bonyolítottak le.

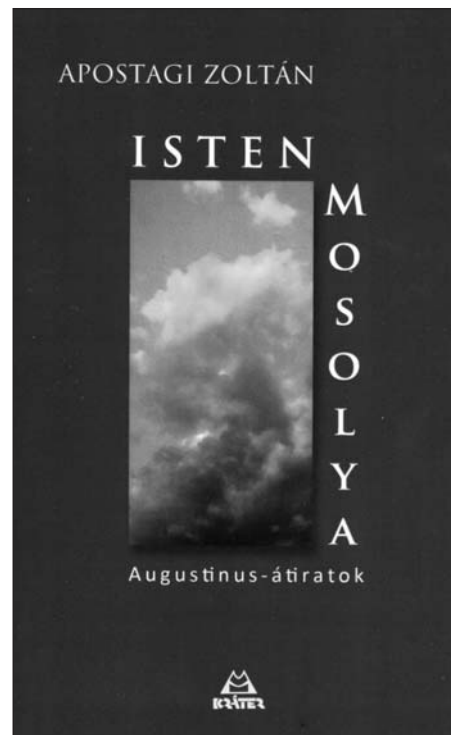
SzS

A presbiter könyvespolcára

Apostagi Zoltán

Isten mosolya

Augustinus-átiratok

Szorongó, belső vívódásokkal terhelt és zaklatott világunkban nekünk ugyanarra van szükségünk, amire az egyházatyanak volt: keresztyén lelki szenvedésre, az Istenben meglelt üdvbizonyosságra és el nem múló gyönyörűségre. Ezt a magam is megjárt utat kívántam mások számára is járhatóvá tenni, amikor Augustinus gondolatainak verstestet adtam. Kívánom, hogy a Kedves Olvasó e szerény átiratok segítségével részese lehessen e lelki zarándoklatnak.

Apostagi Zoltán
(részlet az előszóból)

„Mert nem én tárom fel magam előtted,
Te társz föl engem önmagam előtt”
(részlet az Áldozat című versből)

URAM

Segíts meg, hogy hazatérhessek
körutamról autómmal épségben,
szeretteim orcáját engedj látnom,
hadd kenyeredet még tovább osztanom,
ha nem kerülhetem el a bajt,
másnak ne okozzak soha jajt,
ütkezésben legyél mellettem,

mankómat hadd viselhessem csendesen,
ha nem lenne szükséged erre:
összetört testemre-lelkemre,
csak őrizz; s ha otthagynak az útfélen,
samaritánusom a Lelked legyen,
ha a nyitott síron át kell lépnem,
engedd ott is megtalálnom helyem.

Örvös László: Újlétei bibliás krónika c. kötetéből, Debrecen, 2013

MENNYEI ÉS FÖLDI

A 19. Kárpát-medencei Presbiteri Konferenciáról

„Mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma” – Az Úri Ima kenyérré vonatkozó kérése állott a 19. Nemzetközi Presbiteri Konferencia középpontjában. Áhítatok és előadások szóltak a mennyei és a földi kenyérről a szép számban egybegyűlt presbiter körében, akik Erdélyből, Felvidékről, Kárpátaljáról és itthoni gyülekezeteinkből jöttek a három napra. Az előadók, igehirdetők között voltak erdélyi testvérek is. A tartalmas tanításon túl a presbiterok és a gyülekezetek lelki összetartozása, s a teremtett világ megőrzéséért érzett felelőssége is erősödött.

Az egész konferencia lelki alaphangját adta meg *Dr. Nagy Antal Mihály* sárospataki professzor megnyitó áhítatában, aki a vándorló népnek adott parancsolatokról, a „nem csak kenyérről él az ember” intéséről bontotta ki a sokrétű üzenetet 5Mózes 8, 1-3 alapján. Egykoron a választott nép ért üdvtörténeti korfordulóhoz. Ha ebben a helyzetben a fundamentumokat szétszórják, az élet-halál határához jutnak. Izrael döntés elé került, nem kisebb volt a tét: akarsz-e élni Izrael, majd emberiség, most magyar nép? Ha megtartjuk az Úr parancsolatait, akkor élni fogunk. A kenyér az istenkapcsolat függvénye is. Ha az Úr akarja, elveheti, de van hatalma arra is, hogy az égen ablakot nyisson, s mannahullás legyen. Az igazi mennyei kenyér Jézus, Róla szól az Isten szájából származó Szentírás. Aki megtartja Isten parancsolatait, az nem az események után kullog, hanem Jézussal egy vagy ezer lépéssel az események előtt jár. *Dr. h. c. Szabó Dániel*, a Szövetség elnöke rámutatott: ez a konferencia nagy felkiáltójel, a földi és mennyei kenyér drága értékére tanít. Kérésére a „nagyhaza” területéről érkezettek köszöntötték a konferenciát, *Pályi József*, az erdélyi, *László Kálmán*, a királyhágó-melléki, *Gyúrkó Miklós* a kárpátaljai, s egy presbiter a nemrég megalakult felvidéki testvérszövetség nevében. *Szász Bálint Róbert* szilágysámsóni lelkipásztor az élet kenyérével, az élő Krisztussal gyakorolt közösségünkről adott tanítást, színesen, bibliai és irodalmi példákkal. Csak az Úr Igéje utáni éhségben elégül meg szereteténységünk, jutunk igazi békességre, s arra a közösségre, amiben gazdagon „fakad föl számunkra a kegyelem forrása”. *Dr. Pecsuk Ottó*, a Magyar Bibliatársulat főtítkára tudós alapossgal mutatta be az ó-, és újszövetségi asztalközösségeket. Az ószövetségi étkezés, asztalközös-

ség a hálaadás alkalma volt, istentiszteleti ranggal. A kenyér, a pászka az Isten áldásának volt a jele. Isten volt a házigazda, ami Urunknál az utolsó vacsorában teljesedett be. Az Ószövetségben

a hasonló étkezett a hasonlóval, Jézus ezt is kitágította, s olyanokat hívott meg asztalához, akik nem tudják viszonzni, s ez mindig nyitottságot is jelentett. Jézus asztalközössége Isten irgalmát közvetíti minden embernek. A jézusi vacsora Isten Országáról szólt, de átforgató ereje is van, senki nem marad az, aki volt, s egyben az öröm forrása is.

Az esti áhítatokat *Tőkés Attila* gegei lelkész/Erdélyi Egyházkerület tartotta. Az 1Sámuel 17-ből vett történettel azt hangsúlyozta, hogy a kenyér nem elég a győzelemhez, valami több kell. A kérdés, kire nézünk? Góliát önmagára nézett, ez lett a vesztes, Saul Góliátra, s félt. Dávid Istenre és győzött. Szólt az „anyaországi kenyér” értékéről, amit egykor szülei vittek neki, s aminek mindennél jobb íze volt. Ez az élmény a mennyei kenyérről együtt az összetartozás forrása lett sok erdélyi református életében. A reggeli imaközösségeket *Dr. Viczián Miklós* missziói titkár és *Dr. Judák Endre* képzési titkár vezette. *Dr. Nagy Mihály* ny. debreceni iskolaigazgató szombat reggeli áhítatában „tanárosan” tagolta a kérdéseket-válaszokat arról, hogy a kenyér táplálék, a hálaadás oka, de jelkép is, Jézusban élő-éltető kenyérünk.

A vasárnapi munka kérdését vizsgálta előadásában *Dr. Szűcs Ferenc* budapesti teológiai professzor, rámutatva: elmosódtak mára a határok ünnep és

KENYERÜNKRŐL

hétköznap, szent és profán között, aminek egyik következménye lett az ember önkizsákmányolása. Így fordult át a hetedik nap megszentelése egyfajta végtelenített kihasználásba. Márpedig az őskeresztyének a hét első napját, a vasárnapot kezdték megszentelni, ami az új teremtés kezdete, a feltámadott Úr napja. A vasárnap az örökkévalóságra nyitott ablak, amikor csöndben lehet elkezdeni az új hetet, ott lenni Isten előtt, majd tenni a dolgunkat.

Nagydobronyi Irgalmas Samaritánus Ref. Gyermekotthon

Ahol a kezdeni-lenni-tenni sorrend felborul, elvész a vasárnap eredeti értelme is. *Dr. Nagy Antal Mihály* sárospataki professzor a református böjtről adott tanítást az Ige, Kálvin és a hitvallások szellemében. A böjt gazdag szellemi, lelki és testi értékelését adta, ami nem csak az önfegyelem, önvizsgálat, ima, engedelmeség alkalma, hanem ajtónyitás a jövőre, erőgyűjtés. Az emberi lélek böjtje „pusztai böjt” (R. Bohren), amikor Ő veszi át a szót, s mi ebben a csöndben meghalljuk Urunk szavát. *Dr. Békefy Lajos*, a Presbiter lap felelős szerkesztője vetített képes előadásában nem csak az öko-mozgalmakkal és a lehetséges partneri viszonyról foglalkozott, hanem kibontotta a Biblia „zöld” üzeneteit. A zöld már a Biblia első fejezetében megjelenik, s húszszor fordul elő pozitív, de intő értelemben is. Az Ige a teremtett világról, nem a természetről szól, ennek védelmére adta Istenünk a „műveld, gondozd” második mandátumot az embernek. De az „uralkodj” parancsát félreértve, a kizsákmányoló attitűd sok környezeti ártalomhoz vezetett. A jövő útja a teremtéstársi viszonyt megcélzó „műveld, őrizd” isteni parancs. Hét pontban ajánlást fogalmazott meg presbitereknek az őrzés, művelés konkrét lehetőségeiről. Felüdítő volt hallgatni azt a zenei műsort, amit a *Vocem Laudis* kamaraegyüttes adott, akiket *Böszörményi Gergely*, a Református Zenei Fesztivál alapítója és gazdája mutatott be.

Csodák soráról számolt be *Dr. Katkó László*, a nagydobronyi/Kárpátalja református gyermekotthon igazgatója. A holland Stichting Osteuropa támogatásával 1,4 millió dollár értékben hozták létre a páratlan gyermekotthont, ahol ma már teljes önellátásra rendezkedtek be. A testi fogyatékkal élő gyermekek felkarolásának példaértékű intézetévé váltak. 11 féle kenyeret és nyolcféle péksüteményt is termelnek. A hazai csodák sorában mutatta be az egyháztáji mozgalmat *Pál Sándor*, a Református Szeretetszolgálat igazgatója és *Dr. Kocsis Attila* projektfelelős. Céljuk a kistermelők helyi bevonása az ellátásba, a vidékfejlesztés sajátos lehetőségeivel. Alapelveik között szerepel a bizalom és a jó sáfárkodás. Piaclehetőségeket nyújtanak, vetőmagot osztanak, szakmai programokat szerveznek. *Kleknerné Dr. Nyitray Réka* professzornő nagy ívű előadásban ismertette azt a sokrétű tevékeny-

seget, amit a tudomány tesz a kenyérért. Gondolatébresztő mondanója végén üzenetet fogalmazott meg, ebből idézünk: „Nem elég teológiai szinten sikraszállni a keresztyén értékrend elismertetéséért. A tudományos eredmények megfelelő felhasználásának meghatározását keresztyén tudósok tudják csak hatékonyan képviselni. A társadalmi felhasználás formáit csak keresztyén közgazdászok és politikusok tudják meghatározni. Ha az Atyától kapott tudományunkat keresztyén formában szeretnénk az emberiség javára fordítani, akkor mindent meg kell tenni a keresztyén iskolák, egyetemek és poszt-graduális képzési helyek támogatásáért és a keresztyén értelmiség kiműveléséért. A református egyház ebből a szempontból élen járt. Az energiák hatékonyságának fokozása már csak egyetlen módon lehetséges: fókuszba kell állítani az elitképzést. Csak így juthatnak református erkölcsi elveket magukban hordozó keresztyén emberek döntéshozó pozícióba”.

A gödöllői Szent István Egyetem hallgatói, *Hornyczki Ádám* és *Berkeci Szabolcs* ismertette üdítő, fiatalos lendülettel az Édenkert programot, majd *Dr. Kodácsy Tamás* mutatta be a hazai ökögyülekezeti mozgalmat, amelyhez egyre több közösség csatlakozik. Az idei konferencia, ami valóban kenyérbe vágó kérdések és válaszok sokaságával kínálta meg a résztvevőket, a Kál-

Úrvacsoraosztás Szegedi Lászlóval

vin-téri templomban úrvacsora osztásos istentisztelettel zárult. Ezen a „nem csak kenyérrel él az ember” igei üzenetét erőteljesen szólaltatta meg *Szegedi László* lelkipásztor, az Erdélyi Református Egyházkerület generális direktora. Mennyei és földi kenyérünkért, a teremtett világért hordozott felelősségünk tudatosításáért egyedül Istené a dicsőség!

Dr. Békefy Lajos

Lengyelországban Testvéreink között

Megtisztelő és elkötelező hívást kapott Szövetségünk a Magyarországi Evangélikus Egyház Ökumenikus és Küllügyi Osztályán át a Wrocławban szerveződött Kelet- és Közép-Európai Protestáns Keresztyének Találkozójára, július 4-6. között. A találkozó szándéka szerint hordozta ezt a széleskörű ölelést és színgazdagságot, de érthetően, meghatározóan evangélikus testvéreink és egyházi vezetőik lengyelországi nagy seregszemléje is volt ez az alkalom.

Lengyelországba utazni nem lehet és nem is szabad közös történelmünk és testvéri elkötelezettségünk átérzése nélkül, s most a 40 milliós, egységes katolikus közösségben sajátos, felemelő érzést támasztott a mintegy 70 ezer lelket számláló lengyel evangélikus egyház (kb. 2%-a a lengyel nemzetnek) vendégfogadásában is jelen lenni, de megtapasztalni a katolikus testvérek szeretetét is. (Csak tájékoztatásként szabad itt megjegyeznünk, hogy református testvéreink az átlagot messze meghaladó szervezettségben, közéleti és nemzetközi megbecsülésben, mintegy 5000 főt számlálnak itt és a háború alatti súlyos személyi és szervezeti veszteségből épülnek fel). Külön ajándék volt, hogy a Kunhegyesi Református Gyülekezet – Lengyelországban is nagy elismerést szerzett – énekkarával utazhatunk oda és vissza, enyhe napfényes időben, történelmi országunk gyönyörű természeti tájait is megcsodálva és tisztelettel adózva a lengyel nép lebilincselő eredményeinek.

Már a meghíváshoz csatolt gazdag anyagban is mély evangéliumi látás utal a 25 évvel korábbi eseményekre, melyek oly radikálisan megváltoztatták Európa arculatát. A találkozó programja pedig – melyre csak éppen utalhatunk – ennek a változásnak számtalan vonatkozásában keresztyén felelősségünket érintette, minden örvendezés, elmélyült imádság és előadás közepette.

Csak ízelítőül emelünk ki néhány témát, mely a szombat reggeli bibliatanulmányozás után (Ft. dr. Fabiny Tamás püspök úr rendkívül mély igei szolgálatával) a szomszédos országok testvéri egyházi evangélikus püspökeinek részvételével nyert előadást vagy megvitatást: *Reformáció és szabadság, Szabadon Krisztusban, A munkavállalási szabadság Európában, ennek következményei, mint diakóniai feladat.* Majd a püspöki fórum: az egyházak szerepe a kelet-közép-európai államok integrációs folyamatában (professzor dr. Jerzy Buzek előadásának megvitatása). Nyilván ezeket a témákat számtalan, gazdag ifjúsági program vette körül.

A mi lapunkban mégis csak két nagyobb eseményt emelhetünk

ki. Részben a püspöki fórumot, mely professzor dr. Boguslaw Millerski, a Varsói Keresztyén Teológiai Akadémia rektora és kilenc vendégpüspök részvételével bontakozott ki. Az első kérdés-körben rövid történelmi visszatekintést hallhattunk az üldözések idejéből, míg a másodikban a keresztyén és sajátosan evangélikus identitásról volt szó, illetve a hitünk, hitvallásunk minél szélesebb társadalmi, nemzeti megjelenéséről. Hasonló utakról és hasonló reménysegekről hallhattunk beszámolókat mindenki részéről. A beszélgetésben meghatározóan vett részt Ft. Gáncs Péter magyarországi evangélikus vezető püspök is.

Fekete Vince, a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház korábbi főgondnoka, a Szlovákiai Református Presbiteri Szövetség elnöke, Fazekas László püspök és elnökünk

A szombati nap főelőadása a már említett dr. Jerzy Buzek professzor úré volt, aki 2009-től 2012-ig az Európai Parlament elnöke, illetve ezt megelőzően, 1997-től és 2001-ig a lengyel kormány miniszterelnöke volt. Jelenleg egyetemi tanári feladatot tölt be. „Miniszterelnök úr” – ismételten így szólították – rövid bevezetés után, melyben evangélikus hitbeli elkötelezettségét is megvallotta, az Európai Parlament rendkívüli jelentőségéről szolt először, melyben a történelmi közelmúltban az egymással életrehalálra küzdők ülnek le tanácskozni és megalkotják az Unió tagállamai otthoni törvényeinek 25%-át. Másrészt szolt a Parlament válsá-

gáról, vitatott voltáról is.

Ezek után az Egyház – kiemelten a protestáns egyházak – integráló szerepéről és erejéről tartott előadást. Három szempontot emelt ki a mai európai integrációs törekvésekből: a) a béke a kontinensen; b) a szabadság; c) a jólét.

Rendkívüli súlyt ad mindezeknek az integrációs törekvéseknek – mondotta –, hogy az I. világháború kitörésének 100. évfordulóján szólhatunk ezekről. Egyben rendkívüli lehetőség és felelősség, hogy keresztyénként szólhatunk. Az előadó hangsúlyozta, hogy ez a három integrációs alaptörekvés önmagában nem megvalósítható és egy magasabb lelki szempont mellőzésével akár egymás ellen is fordulhatnak. Ezek a törekvések akár meg is semmisíthetik egymást. Azért öt gondolatban foglalta össze azokat a szempontokat, melyekben az egyházaknak van különös feladata az egész törekvés-védelemben és annak megvalósulásában, az európai integrációban:

1. *Európának keresztyén világnak kell lennie.* Toleráljuk, elfogadjuk sokak jelenlétét, de örökségünket nem adhatjuk fel, mert akkor nincs miről beszélnünk. Higgyünk és örvendezzünk abban, hogy keresztyének lehetünk, és hogy elhívásunk szerint annak is kell lennünk.

Püspöki fórum

Dr. Velkey László professzor úr éttermi katedrája (II.)

Egy korábbi alkalommal Fekete Gyula író vendégünk tartott előadást. (Sok-sok más könyve mellett az *Éljünk magunknak?* szerzője) S akkor én, egy szíveket érintgető kántáló karácsonyi gyermeksoportot is beloptam a programba. Mivel társaim tudták, hogy nagyon vágyóknak újból valahogyan becsempészni az evangéliumot, óva intettek, hogy professzor úr esetében el ne rontsak valamit meggondolatlanul, mert ő – mondották – nemcsak kiváló, de nagyon szigorú ember is. Nem tudhattam, hogy most igazában majd Velkey professzor úr fogja „becsempészni” az evangéliumot.

Nagy lázban voltunk mindnyájan. Külföldön dolgozó magyar szakács barátunkat hívtuk haza. Személyre szólóan küldtünk meghívókat. Professzor úr legalább 20 orvossal jelentkezett be. Mi pedig lelkiileg érintett, értő, becsületes, és együtt-gondolkodásra kész vendégeket hívoztunk. Amikor egy népes családi körben (Kiss Zoltán és felesége, Madarász Marika) elmondtam a tervünket, ahol a 14 gyermek közül többen is ápolónői szakon tanultak, egyszerre kiáltottak fel: hiszen mi a Velkey professzor úr könyvéből tanulunk csecsemő-gondozást! Tetszik tudni, hogy ennek a borítólapján belül az 1Kor 13 versei állnak idézetként: „ha embereknek, vagy angyaloknak nyelvén szólok is, de szeretet nincsen énbennem, semmi vagyok...” – egy egész szakasz a Bibliából. A gyermekek mind nagyon szépen énekeltek, zeneiskolába is jártak, a későbbi „Bolyki Brothers” unokatestvérei voltak. Tetszik tudni, kérdezték, hogy ez a „szerelem himnusz” meg is van zenésítve, gyönyörű a dallama, és mi tudjuk is énekelni? Isten Lelke – úgy éreztem –, bekapcsolódott a szervezés munkájába...

A vacsorajegyek drágák voltak, 500 Ft egy személyre. Az én fizetésem ekkor 5 ezer forint volt. Vettem én is tíz jegyet. A gyermekeknek átadtam ezeket és kértem, más-más kerek asztalhoz üljenek majd le egyen-egyenként és figyeljenek, hogy az Úr mikor

Dr. Velkey László professzor

nyit valamilyen lehetőséget számukra. Mivel a terítők a földig értek, egy asztal alá még egy gitárt is becsempésztek. A programot és menüt is kinyomtattuk, és színes selyem szalagokra rányomtattuk a szeretet himnusz bevezető szakaszát is, ezzel a megjelöléssel: „Idézet Velkey professzor úr csecsemő-gondozói szakönyvéből”. A szalagokat, a programot és a menüt a tányérok két oldalán helyeztük el. Minden hely megtelt. Ünnepi nyitás, zene, őszinte meghatottság, köszöntések. Maga a főszakács és a szakácsok magyarosan díszített szakács ruhájukban, süvegükben szolgáltak fel az első körben. Nagyon gazdag menü, számtalan fogás, italok, ahogyan szokott történni, desszert, kávé, cappuccino.

Vacsora után kértük fel professzor urat előadása megtartására. Az ő egykori számítógépében talán még ma is megvan az anyag, én arra emlékszem, hogy a pszicho-szomatikus háttérű, társadalmi betegállapot feltárásáról és a szeretetről szólt, mint gyógyító erőről. Bátor, tudós és hitvallásos fogalmazásban hallhattuk őt. Megdöbbent csend követte az előadást, s a lelkek megszólítottasága tükröződött az arcokon. Munkatársaim biztatására a mikrofonhoz mentem: Mélyen tisztelt professzor úr, és egész ünnepi Vendégkörünk! Sem én, sem szolgáló közösségünk nem méltó és nem alkalmas arra, hogy a professzor úr egész társadalmunkhoz, nemzetünkhöz szóló üzenetét értékeljük. Mi egyszerű, de hivatásunkban elkötelezett szolgáló emberek vagyunk. Annyit mégis elmondhatunk talán, hogy egy szellemi, lelki sugárzásban éreztük magunkat az előadás alatt. Magam azon töprengtem, honnan tör elő ez a sugárzás? S akkor egyszerre úgy éreztem, hogy a professzor úr szakönyvének belő borító oldaláról, az ott olvasható üzenetből...

Dr. h.c. Szabó Dániel

Forrás: Bethesda Gyermekkórház, dr. Velkey György igazgató tiikársága (Folytatjuk)

2. Ez a hitvallásunk nem csupán a halál utáni világunkra vonatkozik, hanem meg kell határozni a jelen társadalmát is. Keresztény értékvilágról, értékrendről kell beszélünk.

3. Miként lehet ebben a törekvésben alakítani, formálni az embert? A Szentírás ezer példát, szabályt, lehetőséget mutat ezeknek az értékeknek a megvalósulásáról és áldásairól. A lelki értékek útján kell mozognunk a munka, a pihenés, a takarékoság, az önfelegyelem, a mértékletesség, a kultúra egészségének területén, a mindennapjainkban is. A jelenlegi gazdasági válság az értékek válsága. A mi értékrendünk változatlanul bibliai legyen!

4. Politikai területen: az igazság fog szabadokká tenni, ahogyan a Biblia mondja. A szabadságunk mennyei mérték alatt álljon, ne lehessen beszorítani, és el ne ragadjon, ne váljon szabadossá.

5. Polgári, társadalmi felelősségünk egymásért, embertársainkért, az életért, az emberi méltóságért, a férfi és nő isteni rendeltetéséért, a családokért.

A reformációban, a protestantizmusban a mennyei mértékek földi, társadalmi mértékekké is váltak már 500 évvel ezelőtt. Ez az erő a vasfüggöny mögött is élt, amikor minden polgári életet elnyomtak, de a gyülekezet akkor is élt és megmaradt. Az Isten be-

széde munkálkodott akkor is. Így maradt meg, így nem tűnt el teljesen a szolidaritás, egymás vállalása és hordozása, a nemzetünkért hordozott felelősség. Gondoljunk most ismét végig ezeket az isteni, mennyei szempontokat a reformációra emlékezve – zárta előadását Lengyelország volt miniszterelnöke, a hallgatóság hatalmas ünneplése közepette. (A II. világháború befejezése óta a lengyel nép megnégyszereződött.)

Programunk vasárnap délelőtt Swidnicében, egy 360 éves hatalmas, gyönyörű fatemplomban Ft. Gáncs Péter püspök úr magyar nyelvű, fordításban több nyelven szétosztott szolgálatával és a kunhegyesi énekkar nagy örömet és gyönyörűséget szerzett, Istent magasztaló énekével zárult. A szolgálatban és liturgiában jelentős német nyelvű megnyilatkozások is helyet kaptak. Nagyszámú német nyelvű közösség is jelen volt, egykori templomukban ünnepelve.

Milyen nagy kegyelem „a kardon és az italon túl” az Evangéliumban is baráti kezét nyújtanunk egymásnak a lengyel és a Lengyelországba érkezett testvéreinkkel.

D. Szabó Dániel

1517–2017 – A reformáció 500. évfordulójára készülünk

Református vagy – mit jelent ez neked? (II.)

Magyarország Kormánya létrehozta a Reformáció Emlékbizottságot, melynek első, alakuló ülésére 2014. január 23-án került sor. Orbán Viktor miniszterelnök javaslatára az emlékbizottság munkáját miniszteri biztos segíti. Az emlékbizottság célja, hogy a Luther Márton által 1517-ben elindított reformáció 500. évfordulója megünneplését méltóképpen készítse elő, összhangban a nemzetközi előkészületekkel. Lapunkban erre időben és körültekintően kívánunk felkészülni és emlékeztetni az élő örökségre kárpát-medencei 40 000 presbiter testvérünket. Sorozatot indítunk Wilhelm Niesel német hitvalló református teológus nagyszerű füzetének a feldolgozásával (*Was heisst reformiert? – 1934*). Ebből csak-

nem minden számban közlünk részletet. Szeretettel kérjük Presbiter Testvéreinket, hogy presbiteri bibliaórákon, képzési alkalmakon forgassák ezt az anyagot, s beszéljék meg kérdéseit. A sorozat témája, ami egészen 2017-ig kitart, ez: *Mit jelent reformátusnak lenni?* Fordítás: Dr. PhD Békefy Lajos.

AZ EGYHÁZ MEGÚJULÁSÁNAK SZABÁLYA ÉS ZSINÓRMÉRTÉKE

Annak megértése érdekében, hogy mi is valójában az egyház, ezt a kérdést kell feltennünk: milyen módon beszéltek a reformátorok a „megújított”, reformált egyházról? Mennyiben volt valóban más, valóban megújult az az egyház, amiben és aminek szolgáltak, összehasonlítva a „pápas egyházzal”? A reformátorok nem tudtak másként fogalmazni, mint úgy, hogy „a tudatlanság mélységeiről”, valamint „a pápaság tévedésének rettenetes sötétségéről” (CR Calv. Opp. 8, 59 – Corpus Reformatorum, Kálvin művei – *a ford.*) fogalmazták meg tapasztalataikat, minekutána az evangélium világosságát megismerték. Ezért ismerték fel azt is, hogy az akkori Róma „az Antikrisztus önkényuralmát” valósítja meg (ugyanott, 6, 241), s írhatták ezt azért, mert Krisztus Igéjében valóban találkozott velük. A római egyház ezért számukra nem jelentette többé „az” egyházat, mivel Róma Isten Igéjétől mind a tan(ítás)ban, mind az életvitelben erősen elhajolt. Ezzel az egyházzal szemben a reformátorok az Isten Igéje szerint és általa megújított egyházért folytatták küzdelmüket.

A Szentírás az igazi szabályozó és a zsinórmérték

Azért, hogy a „reformált” szónak megértsük igazi tartalmát, teljes egészében át kell gondolnunk azt, mit jelent e megfogalmazás: „Isten Igéje szerint/Isten Igéje által reformált”. Legtöbbször ebben az értelemben használták a reformált/református szót. Ha erről hajlamosak lennénk megfeledkezni, akkor napjaink egyházi küzdelmei (a nem-

zeti szocializmus viszonyai között, az 1930-as évekről van szó – *a ford.*) ismét megtanítják velünk, hogy a „reformált/református” szót kis betűvel kell írjuk, viszont ezt mindig nagy betűvel: „Isten Igéje szerint/által megújított”. Ezzel azt kívánjuk egyértelműen kifejezni, tudtul adni mindenkinnek, hogy az egyház megújításának egyedüli szabályozója és zsinórmértéke Isten Igéje, amint az a Szentírásban előttünk áll.

Mit jelent ez? Sokszor sokan arra gondolnak, akik e fogalmazást használják, hogy a Szentírás olyan könyv, ami isteni tekintéllyel felruházott tanokat tartalmaz. Benne – úgymond – minden tekintetben kielégítő felvilágosítást kapunk az egyházról. Nekünk csak az a dolgunk, hogy e tanok iránymutatása szerint reformáljuk az egyházat. Kész terv áll előttünk, csak meg kell valósítani.

Csak hogy nem egészen így állnak a dolgok. A reformátori tanítás szerint ugyanis nem vagyunk képesek arra, hogy minden további nélkül felfogjuk, megértsük azt, ami a Szentírásban olvasható. Mégis hozzá vagyunk kötve teljes mértékben a Szentíráshoz, hiszen szükségünk van isteni tanításra annak érdekében, hogy valóban azt és úgy mondjuk, ami és ahogyan írva van Istenről, az Ő viszonyáról az emberekhez, és az egyházról. Hiszen „minden, amit a magunk feje szerint Istenről gondolunk és mondunk, merő zagyvaság és erőtlen okoskodás” (Calvin, Op. Sel. 3,112,8 – Kálvin válogatott műveiből – *a ford.*). Az emberi értelem túl gyenge ahhoz, hogy Istenhez forduljon, vagy Őt egyáltalán felfogja (idézet hely 3,64,32). Úgy áll inkább a dolog, hogy „senki sem képes még csak a legparányibb részét sem felfogni az igaz és üd-

vös tanításnak, legyen bár a Szentírásnak még oly’ hű tanítványa is” (idézet hely, 3,63,7). De még a Szentírás kapcsán is igaz, ami pedig okulásunkra adatott, hogy mi, „akik sötétségben születünk... és mindinkább megkeményedünk e sötétségben” (idézet hely 3,63,2), erősen csökkentlátók vagyunk. Ezért állíthatjuk, hogy a Szentírás számunkra (értsd: a természetes ember, az ó-ember számára – *a ford.*) olyan, mint „valami holt és erőtlen eszköz” (CR calv. Opp. 54,285). Az nem kétséges, hogy amikor olvassuk, halljuk szavait, találunk is benne tanítást. Ám legtöbb esetben a Szentírás olvasásából csak „filozófia és spekuláció” születik, ahelyett, hogy megtalálnánk abban a mindent legyőző, lenyűgöző mennyei hatalmat és Hatalmast.

„Mivel pedig az emberi természet szerinti vágy a lelkiek után egészen ellenáll ennek”, ezért szívünk ilyen irányultságának teljesen meg kell változnia, ha csak nem elvesztegetett időnek akarjuk tekinteni a Bibliával történő foglalatalkodást (idézet hely 9,825). Új szemet és új fület kell kapnunk ajándékba ahhoz, hogy mindazt, ami az Írásban áll, valóban megismerjük és fel is fogjuk (idézet hely 52,383). Ezt pedig egyedül Istentől várhatjuk! Ha egészen Őhozá fordulunk, **Ő akkor megcselekszi ezt Szentlelke által** (idézet hely 9,825)! **A SZENTLÉLEK UGYANIS AZ EGYEDÜLI ÉS IGAZI MAGYARÁZÓJA A SZENTÍRÁSNAK** (idézet hely 6,270). A Szentlelke az, Aki „erőteljesen bevési szívünkbe” az Igét (Calvin, Op.sel. – Kálvin válogatott művei 3,84,6), s ennek következménye, gyümölcse az, hogy Igéjét elfogadjuk és meg is értjük...

Beszélgetés Tőkéczi Lászlóval

A jól ismert mosoly, a jól ismert fejtartás, a lehenyerlő értelem, a jóízű humor, az éleslátás, a lényeg azonnali felismerése, legyen szó a hivatásáról, az egyházáról, vagy éppen a politikáról: e jellemzés alapján sokaknak rögtön „beugrik” Tőkéczi László művelődéstörténésznek, a Dunamelléki Egyházkerület főgondnokának, a budahegyvidéki református gyülekezet presbiterének alakja. Évek óta gyakori vendég a televíziónál és a rádiónál, előadásainak, cikkeinek, egyéb közleményeinek se szeri, se száma. Gyakran megfordul a fejében, hogyan fér bele ennyi minden a nap 24 órájába úgy, hogy a hívő református ember elemi igényének, az igehallgatásnak, s ráadásul presbiteri kötelezettségeinek is eleget tudjon tenni.

– Úgy van ez, hogy a kor előre haladtával az embernek semmire sincs ideje – és mindenre van. A kettő között meg kell teremteni az egyensúlyt. Nekem mindig minden fontos dolgra volt időm, s ez mindmáig így van. Amire meg nincs, arra talán azért nincs, mert azt a fiatalabbaknak kellene elvégezniük. De ettől eltekintve: mivel főgondnoki teendőim, első renden az előadások, tanácskozássok, tárgyalások nagyon sok időmet igénybe vesznek, a saját gyülekezetemre sajnos tényleg nem jut annyi idő, amennyit szívem szerint a gyülekezet ügyeivel töltenék.

Munkahelye évtizedekre visszamenően az ELTE Művelődéstörténeti Tanszéke. Ebben a tanévben hány diáknak tartotta előadásait, szemináriumait, hány diákot vizsgáztatott? Ez a kérdésem tulajdonképpen arra irányul, hogy világi egyetem tanáraként hogyan tudja a felfogásukban, világlátásukban, talán a szülői házból magukkal hozott beállítottságukban oly igen különböző mai fiatalokkal éreztetni, hogy a világ nem csak abból áll, amit látunk, amit tudunk róla, hanem abból is, talán első renden, ami felől a hitünk révén meg vagyunk győződve?

– Hogy szám szerint hány tanítványom volt az idén, azt persze nem tudom megmondani. Am mivel a tanszékünk fakultatív órákat tart, igen sokszínű a paletta, s a létszám is hullámzó. Egy viszont biztos: több hallgató látogatja az óráinkat, mint amennyien hivatalosan látogathatnák. Meg vagyok elégedve az előadásainkat vagy szemináriumainkat kísérő érdeklődéssel, bár bevallom, vannak a hallgatók között finoman szólva is kevésbé motiváltak. A kérdése második részére válaszolva: egy tanárnak mindig vállalnia kell a meggyőződését, így én sem titkolom, mit gondolok a világról. Egyébként az ELTE történelem tanszékei igazán sokszínűek, s azok a diákok, akik az én meggyőződésemtől távol állnak, egy másik tanszéken bizonyára megtalálják a hozzájuk közelebb álló felfogást. Minden esetre ma már nem kérdés, hogy a tudás nem áll szemben a hittel, s a modern kutatások is inkább igazolják a keresztyénséget, mint cáfolják.

Tanár úr hívő ember. Jól ismeri azt a mondást, hogy az ember nem lehet Isten unokája, csak gyermeke: tehát otthonról nem hozhat hitet. De indíttatást igen – gondolom, ebben egyet értünk...

– Hitet adni valóban nem lehet, az Isten ajándéka. De nevelni lehet a hitre. Isten után a szüleimnek vagyok nagyon hálás, hogy

segítségükkel rátaláltam a nekem kijelölt útra. Ez mindig és minden téren biztonságot, belső egyensúlyt és erőt ad.

A presbiterek között – mint általában a gyülekezeti tagok között – sokféle hivatású, képzettségű, gondolkodású ember előfordul. Hogyan látja: vannak olyan gyülekezetek, amelyeknek a presbitériuma – értelemszerűen tükrözvén a gyülekezetet – értelmiségi „elitből” áll össze? S ha igen, jó-e ez? Ha nem, kell-e, s ha kell, hogyan lehet ezen alkalmasint változtatni?

– Igen, a mi presbitériumunk valóban értelmiségiekből áll, s azt tapasztalom, hogy ez a presbitérium egyéneként és együtt is pontosan érzékeli a keresztyénség lényegét. Csak zárójelben jegyzem meg, hogy ugyanakkor éppen az értelmiség van kitéve a legtöbb és legkülönbözőbb kísértésnek, s a közösség erejét is igazolja, ha a presbiteri mégis megmaradnak a keskeny úton. Jelentőségteljesnek tartom, hogy nálunk a presbiterek 70 százaléka minden vasárnap ott van a templomban. Ugyancsak a gyülekezetet dicséri, hogy megéli a hagyományt, s mégsem zárkózik el az elől, ha módosítani kell a dolgok menetén.

Nálunk 250 hittanos gyerek tanul, s ez azt bizonyítja, hogy hatékony a hitadás folyamata. Sajnos, vannak olyan gyülekezeteink, ahol nem sikerül az embereket az Ige közelébe vonzani: a lelkészt a presbitériumnak minden erejével támogatnia kell, hogy ez a tragikus folyamat megálljon, illetve megforduljon.

Nemsokára minden szinten tisztújítás, választás lesz a reformátusoknál. Tudós emberként s egyúttal az egyházi élet hosszú évek óta igen aktív résztvevőjeként milyennek szeretné látni az egyházunkat?

– Egyházunk demokratikus szervezet, ám a választások általában nem tesznek jót neki, ugyanakkor fontosak éppen a szervezet demokratikus működésének fenntartása miatt. A szolgáltatón kívül sok minden más is motiválhatja ilyenkor a jelölést: karriervágy, vezetési igény, kegyességi irányzatok eltérései, területi különbségek. Több mint húsz esztendeje folynak a beszélgetések, viták arról, hogy például mi az egyház dolga a kisgyülekezetek esetében: hagyjuk őket a sorsukra? Vagy a végsőig tartasuk fenn a történelmi hagyományt s fordítsunk inkább a nagyokra kevesebb gondot? Szerintem a jövőről akkor gondolkodunk helyesen, ha ahhoz tartjuk magunkat, hogy az egyházban mindenkinek helye van. Ehhez viszont át kell alakítanunk – többek között – a lelkészképzést: nem kell mindenkit gyülekezeti lelkésznek kiképezni. Hiszen példának okáért egy ötvenfős gyülekezetbe hasznosabb, ha diakónust küldünk, őt viszont arra a szolgáltatásra kell kiképezni. Tehát ehhez a szerkezeti átalakításhoz először fel kell mérni a szükségleteket, azután az eredményhez igazítani a képzési struktúrát. Mert az a lényeg, hogy a jövő egyházában az evangélium hirdetése mellé fel kell zárkózni a közösség építésének, hiszen ma már sok kistelephelyen egyedül az egyház (a lelkész) képviseli az intellektuális töltetet, amely képes a szétporladt közösség helyébe élő közösséget építeni.

Köszönöm szépen a beszélgetést.

Farkas Márta

Sorsok – énekeink háttérében (I.)

Hallelujah!

A Szentírásban számtalanszor előforduló felkiáltás. „Dicsőítsétek az Urat!” (Ez több és más, mint a „Dicsérjétek az Urat!”) Olyan éneket jelent, mely Isten nagyságát, jóvoltát hirdeti, vagy éppen az éneklő ember hitet, segítséget kérő sóhaját fejezi ki.

Más az „ének” és más a „dal”. Kocsmában nem lehet énekelni, templomban nem lehet dalolni. A magyar nyelv finom különbségeket fejez ki. Kodály Zoltán nem daloló Magyarországról beszélt, hanem „Éneklő Magyarországról”! S aki „botfüllű”? Ilyen ember létezik. Aki lábat kapott, tud járni. Aki hangszálat kapott, tud énekelni. Tudomásunk szerint a szó szoros értelmében csak az ember kapott ilyen lehetőséget, tehát „karizmá”-t. Kálvin János genfi énekeskönyve előszavában azt mondja, az ember azért rendelkezhet ilyen kiváltsággal, hogy ezzel Istent szolgálja. Tudjon Teremtőjéről és tisztelje Teremtőjét.

Kodály Zoltánt egy tanári konferencián megkérdezték, hogy mikor kell elkezdni az énektanítást. A Mester válasza: A gyermek születése előtt 9 hónappal!...

Az ének kősziklánál is szilárdabb alapot ad az életnek. Egyes esetben életet is ment! Az aggyal foglalkozó orvosok erről sokat mondhatnak. Istentől nem azért kaptunk lehetőséget az énekre, hogy sportcsarnokokban üvöltő, tetovált derviseket hallgassunk, hanem hogy egészséges emberek lehessünk.

Ha egy szülő lábbal rendelkező gyermekét nem tanítja meg járni (s ez nem az iskola feladata!) – bűncselekményt követ el. Vajon minek kell minősíteni azt, ha hangszállal rendelkező gyermekünknek, s vele együtt nem énekelünk?...

Az iskolák kommuniszták általi államosítása után fokozatosan sorvasztották az éneklést. (Néhány „sztár-énekar” léte ne tévesszen meg senkit.) – Aki nem tud énekelni, az a templomi istentisztelettel sem tud mit kezdeni...

Otthonainkban találunk alkalmat arra, hogy hetenként – akár több alkalommal is, teljesen spontán – énekeljünk gyerme-

keinkkel. Nem „művészeket” kell idomítanunk, hanem egészséges életre nevelni.

Egyházközségünk egyik tagja 80 éven túl is 450 éneket tud kívülről és egyedül énekelni, hála a tiszaroffi nagymamájának... – Egyik presbiterünk pedig súlyos agyideggörcsöt követően csak dadogva tudott megszólalni. Ám ő volt a temetési kántor! Ugyanis ha énekel, mintha semmi baja sem lett volna. (Az éneklés folyamata ugyanis más agyféltekén jelentkezik, mint a beszéd.)

Sorozatunkban énekeinket nem költészeti, sem nem zenei szempontból próbáljuk megérteni. Költőik életét, testi-lelki gondjait, örömeiket, reménysegeiket szeretnénk megismerni. Így felfedezhetjük azt, hogy a miénkhez hasonló élethelyzetekben miért úgy fogalmazták éneküket, ahogy azt tették.

Jókai Mór 6 – azaz hat – éves korában tudta mind a 150 zsoltárt. Nem azért, mert zseni volt, hanem azért, mert édesanyja még főzés közben is énekel!

Nagy Zoltán székelykövesdi tanítót Nyíregyháza mellett szovjet katonák elfogták. Az egyik tanyán zakót kapott a gazdától, de nadrágcsereére nem volt idő. Partizánnak gyanították. A tiszt falhoz állította, hogy lőjék agyon. Élete utolsó pillanatában elkezdte énekelni: „Erős vár a mi Istenünk!”. A vezénylő tiszt balti evangélikus ember volt. Leállította a kivégzést – egy partizán nem énekelhet ilyet. A helyzet tisztázódott. A „partizán” kapott egy civil nadrágot. Hazaküldték Erdélybe. Még vagy 50 éven át tanított...

Aranka néni súlyos műtéten esett át. A másnapi vizit alkalmával az orvos nem a beteg hogyléte felől érdeklődött, hanem gratulált a betegnek: „Milyen szép a hangja!” Ugyanis altatott állapotban dűnnyögve és érthetetlenül több tucat alkalommal elkezdte: „Egyedüli reményem, ó Isten csak Te vagy...”

Jegyezzük meg: a „pléhzene” (magnó, cd, lemez, okos telefon, számítógép) nem helyettesítheti a magam által énekel és át gondolt éneket! Ezért legyen minden reformátusnak – gyermeknek is – saját énekeskönyve! Énekeljünk vele együtt sokat (életkorának megfelelő). Magaviselete miatt nem lesz gondunk – még idősebb korában sem.

Papp Vilmos

A becskedi református cigánygyülekezet

Ha valaki a térkép fölé hajol, vagy az országos telefonközpontban szeretne tájékozódni, nem biztos, hogy gyorsan választ kap a becskedi közösséggel kapcsolatban.

Keresgélés közben előbb-utóbb Karcához jut el, s majd később a *Takos János* polgármester úr vezette, Árpád kori templomáról nevezetes községben hall többet a becskedi településről.

Valaha nagybirtok része volt ez a terület, s aztán sok-sok létformán ment át az elmúlt évtizedekben, míg végül számtalan cigány család talált és kapott itt letelepedési lehetőséget.

Mára mintegy 200 lélek lakja az egyre rendezettebb utcákat, ahol sok szép csinos új ház villanyvilágítása mutatja, hogy a karcasai önkormányzat nem feledkezett el településéről, bár még nagyon sok a pótolni való. De nem feledkezett el *Czinke Szabó Ágnes* karcasai református lelkipásztorról sem, aki kisbabáját várva is át-átjött szolgálatot végezni hívei körében.

Korábbi írásainkban is beszámoltunk arról, hogy egy-egy cigány testvéri gyülekezet hogyan született, s most ismét arról írhatunk, hogy Isten egy nagyobb áruháiban adott *Horváth Istvánnak* találkozást becskei barátaival, ismerőseivel. István testvérünk a vajdácskai önkormányzaton belül és a polgárorségben végez felelős munkát és számtalan alkalommal segített már a vajdácskai gyülekezet nagyobb találkozóinak, koreai vendégek ügyeit is intézve. A gyülekezeti közösségbe is családjával együtt otthon volt. Nos, ő számolt be a koreai testvéreink, *Choi Young* lelkész és kedves felesége *Anna*, és leányuk *Lidike* magyarországi missziói szolgálatáról és számos gyülekezet és imaház alapítói munkájáról, melyet Isten Lelkének segítségével munkatársaikkal együtt végeztek.

Az Úr megnyitotta *Góré Zsolt* és felesége *Aranka* szívét és kifejezték, hogy örömmel fogadnák ők is a misszionáriusokat becskedi otthonukban.

Imádságok és kölcsönös egyeztetések után érkeztek meg koreai testvéreink *Horváth István* segítségével Becskedre, ahol valóban az egész család őszinte szeretettel fogadta őket.

(Folytatás a 20. oldalon.)

Fogadj be egy jövevényt!

Az Ószövetségben több kiemelt helyen szerepel a jövevények befogadása. Amikor Izrael a honfoglalás után letelepedett, és a földművelés lett a fő megélhetési forrás, akkor különösen is kiszolgáltatott helyzetbe került az, akinek el kellett hagynia szülőföldjét, és olyan helyre költözött kényszerűségből, ahol neki nem volt földbirtoka. Ezért az ószövetségi törvény külön kiemelte, hogy mindenki köteles valamit tenni a jövevények érdekében. Nagyon szép példát találunk erre Rúth könyvében. Az akkori életviszonyok mellett nagy segítség volt, hogy a termésből, akár a gyümölcsökből, akár a gabonából egy kicsit meg kellett hagyni, ami a szegényeké és a földnélküli jövevényeké volt.

Az Újszövetség is ismeri ezt a fogalmat. A Római Birodalomban az volt a jövevény, aki máshová költözött, és még nem szerzett olyan jogokat, mint ami az ottani polgárokat megillette. Az Úr Jézus a jövevények befogadását, a betegek, és a foglyok meglátogatása mellett az ő követőinek ajánlott jócselekedetek között említi: „*jövevény voltam és befogadtatok*” (Mt 25,35).

Modern világunk is tele van jövevényekkel, csak ma a politika, a közigazgatás más névvel illeti őket. Összefoglaló névvel *migránsoknak* nevezik azokat, akik szülőföldjüket elhagyják és hosszabb időre, esetleg végleg egy másik országban telepednek le. Ide számítanak a gazdasági kényszerből több hónapra vagy több évre külföldön munkát vállalók, a politikai és gazdasági menekültek, akik általában nem ideiglenesen mennek más országba, hanem minél tovább, legtöbbször végleg ott is akarnak maradni. Ezeket a bibliai szóhasználattal együttesen jövevényeknek nevezhetjük. Ilyen jövevények voltak az amerikai magyarok, amikor „kitántorgott Amerikába másfél millió emberünk”.

Nem szabad elfeledkeznünk azokról, akik Trianon után hagyták el szülőföldjüket, vagy akik a második világháború alatt és azután menekültek külföldre, legtöbbször az üldözések elől menekülve. De ugyanígy menekültek tömegei hagyták el az országot 1956-ban, majd később a Kádár rendszerben az ún. disszidensek. Bizony, ha mindezt összeszámoljuk, a 20. században is összejön az a másfél millió. Aztán a nyolcvanas évek végén mi is befogadó ország lettünk. Politikusaink büszkén emlegetik, hogy ha csak átmenetileg is, de befogadtuk az NDK-ból érkezett menekülteket és az erdélyiek százazreit. Persze az érem másik oldala, hogy Erdélyben egész falvak néptelenedtek el, gyülekezetek szűntek meg, mert a lakosság átkötözött az anyaországba. Jelenleg különféle becslések félmillióra teszik azoknak a honfitársainknak a számát, akik rövidebb-hosszabb ideje külföldön élnek, legtöbbször szakmával, diplomával rendelkező fiatalok, akiknek itthon nincs munkájuk. Amíg valahogy be nem illeszkednek, ők is megtapasztalják az idegenben a jövevényorsót. Általában addig tekinthető valaki jövevénynek, amíg ő magát annak tartja és a környezete is így tekint rá. Van, amikor az állandó munkahely megszerzése, az ottani lakáshoz jutás, vagy éppen az állampolgárság megszerzése jelenti ennek az állapotnak a végét, de min-

Dr. Győri István

dig igaz marad Tómpa Mihály mondása: „szívet cseréljen, ki hazát cserél”. Vannak állampolgársággal, lakással, ottani nyugdíjjal rendelkező külhonban élők, akik érzelmileg soha nem tudnak azonosulni azal a földdel, amely befogadta őket.

Az Európai Unió területén élő lakosság 5-10%-a vagy anyanyelve, vagy állampolgársága szerint nem európai, tehát a fentiek szerint jövevény. Van több olyan ország, ahol ez nagy társadalmi gondokat és néha már polgárháborúval fenyegető állandó feszültséget jelent. Franciaország már a 9. századtól szívesen befogadta a külföldi menekülteket. A 20. században a volt gyarmatokról, elsősorban Marokkóból és más észak-afrikai országokból érkeztek bevándorlók. Ezek integrációja nem sikerült. Egy iskolai felmérés szerint a francia általános iskolások közel negyede az iskolában, szünetben már nem franciául beszél. Ami nem véletlen, mert az iskolás gyerekek 20%-a esetében mindkét szü-

lő muzulmán vallású. Ez azt is jelenti, hogy otthon arabul beszélnek, és mások az étkezési és öltözködési szokásaik is. A másik példa Németország, ahova a háború utáni gazdasági fellendülés idején több mint tízmillió vendégmunkást hívtak be. Ez eltartott egészen az 1980-as évekig. A vendégmunkások többsége végleg letelepedett. Ma már nagyjából ezek gyermekei és unokái alkotják a Németországban élő, egyszerűen külföldinek nevezett népcsoportot. Létszámuk 10-12 millió. Kb. a fele nem beszél németül s nem német állampolgár. Az újra fővárossá vált Berlinnek pl. vannak olyan kerületei, ahol a külföldiek óriási többségben vannak. Más itt az utcakép, másképp öltözködnek, más nyelvet vagy nyelveket beszélnek a boltokban, hivatalokban, mások az udvariassági szokások a járműveken, még az autóforgalom is más.

Mi a helyzet Magyarországon? Jelenleg az uniós átlagnak megfelelő, tehát kb. fél-egymillió a jövevények létszáma. Egy uniós törvénytervezet szerint kedvezményekkel, de akár szankciókkal el kell érni, hogy a bevándorló külföldiek ne néhány fejlettebb országba koncentrálódjanak, hanem egyenletesen szét kell osztani őket. Különösen azok az országok számíthatnak kötelező bevándorlási kvótákra, ahol egyébként csökken a lakosság száma. Sajnos hazánk is ide tartozik. Vannak olyan becslések is, hogy a következő egy-két évtizedben Magyarországról kivándorol egymillió ember, bevándorol kettő millió. A kétmillió bevándorlás a kivándorlás és a „természetes” fogyás miatt esetleg 8 millió közelébe csökkenő őslakossághoz viszonyítva már jelentős lakosság-keveredést jelent. A nyugat-európai országok riasztó példái mutatják, mivel jár, ha nem sikerül a külföldieket úgy befogadni, hogy beilleszkedjenek. De a nemzetünkért érzett hosszabb távú felelősség mellett keresztyéni kötelességünk is, hogy Jézus szavára figyelve segítsünk azoknak, akik biztos, hogy nem kalandvágyból, hanem valami kényszer hatására döntöttek úgy, hogy nálunk szeretnének élni.

(Folytatás a következő oldalon.)

Fogadj be egy jövevényt!

(Folytatás az előző oldalról.)

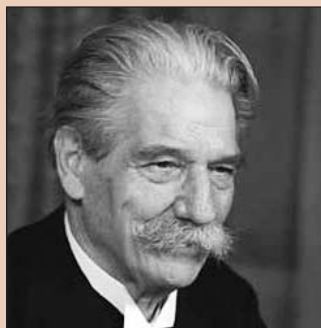
Emellett van egy harmadik szempont is, ami még fontosabb, mint a kettő előbbi. Ez pedig a misszió lehetősége. Az európai keresztyénség évszázadokon keresztül óriási erőfeszítéseket tett azért, hogy a Jézus evangéliuma eljusson azokhoz a nagyrészt afrikai és ázsiai népekhez, akik még soha nem halottak róla. A missziói munka nagyon sok pénzbe, sőt emberáldozatokba került. Mivel hazánkban nincs tengerpartja, nálunk a külmisszió sem erősödött meg annyira mint a tengert járó, kereskedő, gyarmatosító népeknél, pl. az angoloknál, hollandoknál. Talán Molnár Mária az egyetlen 20. századi igazi külmisszionáriusunk. Ő is életét áldozta a misszió során

Manapság nem kell trópusi betegségek elleni védőoltás, nem kell pénzgyűjtő, támogató kampány, többhetes hajóút ahhoz, hogy valaki olyan embereket találjon, akik még nem hallottak Jézusról. Ezek helyett csak észre kell venni a köztünk élő jövevényeket, akik sokszor éppen azért választanak minket, mert azt hallották, hogy ez egy keresztyén ország. Keresztyénség pedig „a szeretet vallása”. Ezzel szemben mi a valóság? Aki jobb híján jól megfizetett embercsempészek segítségével érkezik hozzánk, legtöbbször valamelyik magyar börtönben találkozik először a magyar vendégszeretettel. Majd rosszabb esetben hónapokat tölt egy zárt táborban, amit a hivatali nyelv befogadó állomásnak nevez, az egész eljárást pedig „idegenrendészeti bűnmegelőzési intézkedésnek”. Ezen idő

alatt kellene a jövevénynek lakást, munkát találni, hiszen mindez feltétele, hogy tartózkodási engedélyt kapjon. Mindezt nyelv- és helyismeret nélkül. Érezhetjük, hogy segítők nélkül szinte lehetetlen feladat ez.

Mai körülményeink között a jövevény befogadása nem az, hogy megengedjük neki, mint az ószövetségi időben, hogy szüret és aratás után tallózzon, mezgereljen a földeken. Sokkal inkább arra van szüksége, hogy ebből az ördögi körből kiszabadítsák. Kérdés az, hogy vagyunk-e olyan erősek a szeretetben, hogy ezeket az embereket szószertint értelemben meglátogassuk, kézen fogjuk, segítsünk a papírjait kitölteni, és el is kísérik a megfelelő hivatalba. Közben esetleg befogadjuk az otthonukba, befogadjuk a gyülekezetünkbe. Így lehetne a jövevényeket befogadni, odaszerezni Jézushoz. *Ha minden magyarországi református gyülekezet befogadna, örökre fogadna egy jövevényt, akkor ez a munka nem egy-két ember szelmalomharca lenne a közönnnyel és a hivatalokkal, hanem egész református egyházunk szép bizonyágtétele lehetne. Ezért azt javaslom, hogy országos egyházunk indítson egy mozgalmat, „Minden gyülekezet fogadjon be egy jövevényt” címmel. Készítsünk egy kis füzetet, amit megkap minden gyülekezet, ebben foglaljuk össze ennek a munkának a gyakorlati tudnivalóit, el egészen a szükséges hivatali ügyintézés menetéig.*

Dr. Győri István
Sárospatak

„Nagyon veszélyes korban élünk.
Az ember ellenőrzése alá vonta a természetet,
mielőtt megtanulta volna önmagát kontrollálni!”
(Albert Schweitzer)

„A Bibliában a természet visszhangzik,
és én mindig is ezt a titkot próbáltam
közvetíteni műveimen keresztül”
(Marc Chagall)

Å becskedi református cigánygyülekezet

(Folytatás a 18. oldalról.)

A találkozókra a halászhomoki szolgálat után, a késő vasárnap délutánban került sor, hová később többen is eljutottak a már élő gyülekezeteinkből, e sorok írója is.

A meglepően szépen, szakszerűen ki-munkált konyha és étkezőhelyiségben – melyet a házigazda maga épített – alkalomról alkalomra – növekedett a gyülekezet. Nagy rendben és figyelemmel hallgatta az evangéliumot, készek voltak azt tanulgatni is és befogadni szívükbe az Úr Jézus Krisztust.

Góré Zsolt, a házigazda – látva a növekvő népet – „nagy meglepetésre” egy fal lebontásával szinte megduplázta a belső teret. Sok új rokoni, baráti család érkezett, így a *Bandor*, a *Jóni*, a *Csóka*, a *Gombos* és *Lakatos* családok is háznépükkel együtt érkeznek a vasárnap délutáni alkalomra. Valóban igaz, hogy „az Úr pedig növeli a gyülekezetet a Benne hívőkkel”.

Nt. Czinke Szabó Ágnes lelkipásztornó testvérünk is meglátogatta a cigány gyülekezetet is és sok örömmel volt velünk.

A településen mintegy 200 lélek él, s ennek meghatározó többségét a cigány lakosság alkotja. Előbb-utóbb bizonyára imaházat is kell majd kérnünk az Úrtól, hiszen már legalább hatvanan vagyunk együtt Góré Zsolt testvérünk népes otthonában.

A korábban született gyülekezetek tagjai is gyakran meglátogatják az alkalmat, *Gulyás Lászlóék* Patakról, feleségével, *Arankával*, testvérével, *Istvánnal* szinte rendszeresen segítenek a szolgálatban koreai testvéreinknek. Nagy öröm, amikor *Julika* és *leánya* is átjönnek muzsikálni és éneket tanítani Olaszlisztkáról.

Az Úr nagy lelki megtapasztalásokat is adott már az együttlétben, az Úr előtt való sírás és felszabadult örvendezés sem idegen a közösségtől és imádságos szívvel, reménységgel hordozzák a jövőt is. Mi pedig mindnyájan hálás szívvel szolgáljuk bennük is az Úr népét.

Szabó Dániel

„Magyarországon akkor lesz
valódi rendszerváltozás,
ha Pósa Lajost ismét tanítják majd
iskoláinkban!”

(Czenthe Zoltán)

Predestináció

kivajúdni egy új világot,
 milyent még senki, sose látott
 megálmodni egy igazságot,
 mi lelkedben él, sehol másott,
 átlépni sírt, mit barátod
 nagy buzgalommal neked ázott,
 kibontakozva új tavaszra,
 felmászni egy fehér havasra,
 mennyei szemmel nézni arra
 a lent lábolt szennyes sarakra,
 ölelkezőn magadba szívni
 amin még újra lehet sírni,
 tilinkózni zöldelő réten,
 kandallónál mesélni télen,
 várni, míg március idusán
 szabad szél lobog rabok húsán,
 zászlót bontani friss eszmékre,
 kérve, ragyogva nézni égre,
 s míg az arany nap szerteárad,
 karodon át szíved kitarjad,
 s testvérmépeket átölelve
 földrészeket tartasz közelbe,
 s míg szavadon át szíved éget,
 gyújtsd dalba a mindenséget,
 tudva hittel: nincsen más már,
 hogy újból csak Krisztusból adjál,
 s ha rendeltetésed nem beszél,
 majd átölel Lelke mint a szél...

Horváth Loránd

Farkas Márta: Szerzek néki

Farkas Márta – a Károli Gáspár Református Egyetemen és a keresztyén közéletben-pedagógiában közismert nevén Kelemenné Farkas Márta – Szerzek néki, az 1Mózes 2,18-ra utaló című kisregényével hitépítő irodalmunk egyik, mindmáig fájdalmas hiányát pótolja. Olyan, önmegszentelési kísérletek, édeskés cifraságok nélküli könyv ez, amelyben, pontosan úgy, mint a való életben, a szent és a hétköznapi, ha úgy tetszik, a profán elemek keverednek. Anna, a hősnő, asszonyembert próbáló feladatra vállalkozik a késő-kádárista Magyarországon. Nem csupán saját hitének elmélyüléséért-elmélyítéséért küzd, hanem ateista vőlegényét, Sándort, s egy kallódó kis szomszéd lányt, Ildikót is igyekszik Isten közelébe juttatni. Nem erőszakos térítgetési fogásokkal, nem is úgy, hogy a „hitéleti játékeret” emberi gyengeségektől mentesnek, sterilen tökéletesnek igyekszik láttatni. Korántsem! A kisregény egyik csúcspontja, Billy Graham 1985-ös budapesti szolgálatának ábrázolása szinte testközelbe hozza annak a régi-régi, a szeptemberi melegben tömegeket megmozgató evangelizációnak minden mozzanatát, az együtt-verejtékező testek kipárolgását, ruháikat, viselkedésüket, még az amerikai magyar tolmács nyelvi ügyetlenségeit is. Ezen a ponton természetesen eszünkbe jut, hogy szerzőnk, akit elsősorban a Károli Gáspár Református Egyetem Idegennyelvi Lektorátusának, 2007-től pedig a Theolingua Egyházi Szaknyelvi Vizsgaközpontnak alapító vezetőjeként, a Zsinati Iroda iskolaiügyi szakembereként, a Református Pedagógiai Műhely Alapító elnökeként, korábban pedig a Baár Madas Gimnázium francia-olasz szakos tanáraként ismertünk és szerettünk meg, egyszersmind kiváló műfordító is. Olyannyira, hogy Valéry Larbaud-tól Alain Robbe-Grillet-ig, vagy éppen az árnyalatok mestéréig, Marguerite Duras-ig kézikönyvtárnyi francia remekművet tolmácsolt, s 1968-ban elnyerte az év műfordítói dívját. Más szóval: a határozott, de környezetét mindig belakó, abból mindig otthont teremtő, a bölcsészkar mellett teológiát is végzett keresztyén pedagógus, presbiter, közéleti személyiség életének utóbbi, „civil” évtizedeiben sem szűnt meg vérbeli tollforgató lenni. Bár termékeny műfordítói korszaka a nyolcvanas évek derekán, s különösen a „károlis” évtizedek óta megszakadni látszott, szépírói énjé ott lappangott érzékletes cikkeiben, például az olaszországi valdensekről szóló, szép írásában. Szerkesztői tevékenységé,

A presbiter könyvespolcára

gyakorlata – Keresztyén Nevelés, Presbiter – pedig megóvja attól, hogy a kései pályakezdők szokása szerint túlcsoordul, csapongó és fegyelmetlen, nagy önmegmutatási vágyában szerénytelen legyen.

Kiknek is szól ezek után a Szerzek néki? Első renden voltaképpen mindnyájunkhoz, hiszen a hit nem olyan, mint egy egyetemi diploma: megkapom, s szépen elpihenget egy fiókban. Hanem életünknek olyan eleme, amelynek napról napra meg kell újulnia. A „gyászunka” szót mindnyájan ismerjük, elfogadjuk. De van „hitunka” is, annak ellenére, hogy a tömegek inkább a látványos-villámfényes páfördulásokra, nem a csendes és következetes belső küzdelmekre szeretnek odafigyelni. Ez a könyv, élettelisége, természetessége, itt-ott csípős humora mellett tehát egyfajta rendhagyó hittankönyv is. De – szűkebb célközönségként – szól a felemás igában vergődő emberpárokhoz is, akik számára komoly élményt, útmutatást jelenthet Anna és Sándor története. Ebben az olvasatban pedig méltó párja, kiegészítője lesz-lehet a házasság és párkapcsolat-gondozó pasztorálszichológiai munkáknak.

Íróat avatni mindig ünnep, mindig öröm. És a kései indulás egyáltalán nem reménytelen. Gondoljunk csak a nagyszerű amerikai író Frank McCourt-ra, aki gimnáziumi tanári évtizedeit követően lett ismert és elismert íróvá!

Petróczi Éva

Dr. Tóth Károly püspök emlékezete presbiteri szemszögből

Június 30-án a Budapest-Kálvin téri templomban 11 órai kezdettel búcsúztunk a Dunamelléki Református Egyházkerület korábbi püspökétől, D. Dr. Tóth Károlytól. Az egyházi sajtóban megjelent nekrológok széles képet adtak

szolgálatáról Krisztus egyházáért, de Szövetségünk is hozzá kíván tenni emlékképéhez két, számunkra fontos és kitörölhetetlen vonást.

Az egyik az, hogy még az előző rendszer idején, 1980-ban összehívta az Egyházkerület presbiterait közös konferenciára; ez volt az 1. Dunamelléki Egyházkerületi Presbiteri Konferencia, amelynek egyenes folytatásaként idén már a 34.-et tartottuk meg március virágszombatján.

A másik az, hogy 1990-ben, a rendszerváltozás idején ő vetette fel Szövetségünk alapítóinak, hogy támasszák fel az 1949-ig működő Országos Presbiteri Szövetséget, amely így Magyar Református Presbiteri Szövetség néven született újjá.

A búcsúztatáson az igehirdetés szolgálatát főtiszteletű dr. Bölcskei Gusztáv püspök, a Zsinat elnöke végezte, az imádságot főtiszteletű dr. Szabó István püspök mondta. A Kálvin-téri gyülekezet nevében Szövetségünk első elnöke, Dr. Ritoók Zsigmond búcsúzott az elhunytól, felidézve gyülekezeti szolgálatának sok kedves emlékét. Rövid beszéddel emlékezett az elhunytól Balog Zoltán EEM miniszter is.

Isten kegyelmes vigasztalása jusson el szeretteihez, mi pedig hálás szívvel ápoljuk emlékét mindannak, amit Urunk az ő életén keresztül vitt véghez közöttünk.

SzS

Személyes szó

A Kálvin téri templomban, a búcsúztatón a száraz tényekre igyekeztem szorítkozni. Hadd fűzzek most az ott elmondottakhoz néhány személyes megjegyzést.

Évtizedek agyonhallgatása és torzítása után ő adott először tárgyilagosságra törekvő képet Ravasz Lászlóról. Az előadás után szűkkörű beszélgetésben tört ki belőle: Most értettem csak meg, micsoda erőlködésben kellett neki az egyházat kormányozni! Akkor sem volt könnyebb! (Amiben benne volt, hogy magát is hasonló helyzetben érezte.)

Gyülekezeti szolgálatait mindig nagyon komolyan vette. Presbiteri gyűléseken mindig ő elnökölt. Sokat tanultam tőle atekintetben, hogyan kell egy testületben elnökölni. Ha kevésbé iskolázott testvér szólalt fel, türelmesen hallgatta, míg végre eljutott a lényeghez. Ha egy iskolázott kezdett eltérni a tárgytól, akitől elvárhatta, hogy lényegre törően beszéljen, rögtön közbevágott: Köszönjük, ez most nem tartozik ide. Igyekezett, hogy senkit ne bántson meg. Előfordult, hogy valaki valami nyilvánvaló lehetetlenséget vagy csacsiságot javasolt. Ő: Nagyon érdekes javaslat, meg fogjuk fontolni. Eleinte egy kicsit bosszankodtam: Miért nem utasítja el? Később megértettem: Ez az udvarias elutasítás egyik formája volt.

Nagy ünnepeken az első istentiszteleten ő hirdette az Igét. Utána, míg a második folyt, négy szemközt beszélgettünk apróbb vagy nagyobb gyülekezeti ügyekről, lelki kérdésekről, közegyházi dolgokról. Például arról, milyen nehézségekkel kellett megküzdnie olykor még neki is, hogy egy-egy vidékre eldugott lelkészt Budapestre vagy éppen a Teológiára hozzon. Nem is a felhozatal volt igazán nehéz, hanem a helycsinálás.

Nem szóltam róla, mert mint Kálvin téri lelkésztől búcsúztam tőle, de itt most hadd említsem meg, hogy ő volt az, aki nagyobb

számú Bibliát tudott juttatni Kárpátaljára (akkor Szovjetunió). A Baár-Madas Gimnázium visszaszerzéséért a mozgalmat (ifj.) Bibó István és felesége indította el, de Tóth Károly azonnal az ügy mellé állt, és elérte, hogy a Baár-Madas nem „cégtáblacserével” került vissza az egyház tulajdonába, hanem úgy, hogy az épületben levő Móricz Zsigmond Gimnázium kiköltözött az épületből, mert új épületet kapott.

Mint egyházi diplomatának, de mint püspöknek is az volt az elve, amit Jakab így fogalmaz meg: „Legyetek gyorsak a hallásra, késedelmesek a szólásra, késedelmesek a haragra.” Jó volna, ha megpróbálnánk mi is ennek megfelelően élni, egyházban és társadalomban.

Dr. Ritoók Zsigmond

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

Május

5-én készítette elő előző lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

9-én volt a Kárpátalján folyó presbiterképzés záró alkalmá Nagydobronyban, melyen anyaországi Szövetségünket *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök képviselte.

12-én társszervezetünk, a Magyar Evangéliumi Aliansz tartotta éves közgyűlését Budapesten, melyen Szövetségünket *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök képviselte.

17-én Ágyán (aradi egyházmegye, Királyhágómellék) került megrendezésre az a presbiteri konferencia, melynek címe „Gyógyítás a Szentírásban” volt. Az alkalomról lapunk más helyén beszámoló közlünk.

18-án Bárádon tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk hajdúvidéki egyházmegyei területi szervezete, a nyugati kiskör presbiteri és gyülekezeti munkásai részvételével.

24-én, a Református Egység napja 5 éves jubileumán Debrecenben anyaországi Szövetségünket *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár és *Szabó Tiinde* ügyviteli munkatárs, az Erdélyi Református Egyházkerület Presbiteri Szövetségét *Pályi József* elnök képviselte.

Ugyanezen a napon Budapesten, a Papp László Sportarénában az „Ez az a nap” rendezvényen Szövetségünket *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök képviselte és előadással is szolgált.

28-án a Zsinati Tanács tartotta ülését Budapesten, a Zsinati Székházban.

31-én Magyarfenesen (kolozsvári egyházmegye, Erdély) körzeti presbiteri konferencia volt, melyen anyaországi Szövetségünket *dr. Tóth János* békési egyházmegyei területi szervezetünk elnöke és *Strifler Józsefné* alelnök képviselte.

Ugyanezen a napon Üllőn tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk délpesti egyházmegyei területi szervezete, melynek keretében megválasztásra került az új területi elnökség is. E helyről is szeretettel köszöntjük a megválasztott területi elnökséget és szolgálatukra Isten gazdag áldását kérjük. Az alkalmon az elnökséget *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár és *dr. Judák Endre* presbiterképzési titkár képviselte.

Ugyanezen a napon Kistótfalun került megrendezésre Szövetségünk baranyai

egyházmegyei területi szervezetének képzési alkalmá, mely egyben területi tisztújító közgyűlés is volt. Az országos elnökségből *dr. Viczián Miklós* missziói titkár előadással is szolgált.

Június

5-én főtitkári értekezlet volt Szövetségünk irodájában.

10-én Nagykovácsiban a Budapest-Északi Egyházmegye közgyűlésén Szövetségünket *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár képviselte.

11-én tartotta ülését Szövetségünk jelölő bizottsága, a 2015-ben esedékes központi elnökségi tisztújítás előkészítése céljából.

13-án női-, **14-én** férfi konferencia volt a délvidéki Bácsfeketehegyen, a Református Központi Otthonban. Az alkalmon *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök és *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár képviselte Szövetségünket.

15-én Nagydobronyban (Ungi Egyházmegye, Kárpátalja) került megrendezésre a Kárpátalján presbiterképzőt végzett hallgatók ünnepélyes kibocsátása és diplomaosztója. Anyaországi Szövetségünket *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök képviselte.

24-én a Dunamelléki Egyházkerület missziói bizottságának budapesti ülésén Szövetségünket *dr. Judák Endre* képzési titkár képviselte.

28-án tartotta közgyűlését a Békési Református Egyházmegye. Az alkalmon Szövetségünket *dr. Tóth János* békési területi elnökünk képviselte.

29-én Hortobágyon tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk hajdúvidéki egyházmegyei területi szervezete, az északi kiskör presbiteri és gyülekezeti munkásai részvételével.

Ugyanezen a napon egervölgyi egyházmegyei területi szervezetünk Cserépfalun tartotta presbiterképzési alkalmát, – többek között – *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár és *dr. Judák Endre* képzési titkár szolgálatával.

Ugyanezen a napon Szerencsen, a zempeleni egyházmegye lelkesértekezletén *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök szolgált.

30-án a Budapest-Kálvin téri templomban *dr. Tóth Károly* néhai püspök búcsúztató-hálaadó istentiszteletén Szövetségünket *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár képviselte.

Július

1. és 4. között Balatonlellén tartotta konferenciáját a Magyar Népfőiskolai Collegium, *dr. Kis Boáz* vezetésével. A konferencián *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök előadással szolgált.

4. és 6. között került megrendezésre a Dunántúli Református Napok (REND) rendezvénysorozata Óriszentpéteren. Az alkalmon Szövetségünket *dr. Szilágyi Sándor* főtitkár és *dr. Judák Endre* presbiterképzési titkár képviselte.

Ugyanebben az időszakban a Magyarországi Evangélikus Egyház által szervezett Kelet-Európai Protestáns Keresztény Missziói Találkozó az Odera partján, Boroszlóban (a mai lengyel nevén Wrocławban). Szövetségünket a jeles alkalmon *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök és *Vácz Gábor* szövetségi titkár képviselte.

7-én készítette elő jelen lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

A következő lapszámában megjelentetni kívánt írásait a szerkesztőbizottság következő ülésének időpontjáig, **2014. szeptember 15-ig** kérjük megküldeni Szövetségünk bármely elérhetőségére.

Vácz Gábor

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Apostagi Zoltán, Dr. Kelemenné Farkas Márta, Dr. Kis Domokos Dániel, Kövespataki László, Mikó László, Dr. Papp Vilmos, Dr. Ritoók Zsigmond, Vácz Gábor, Dr. Viczián Miklós.* Felelős szerkesztő és képszerkesztő: *Dr. PhD Békefy Lajos.* Felelős kiadó: *Dr. h.c. Szabó Dániel.* Tördelés: *Heckmann Tamás.* Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Bp., Ráday u. 28. Tel./fax: 476-3211. E-mail címünk: szovetsseg@presbiter.hu. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belsőre évi 2700 Ft, Európa országaira 4500 Ft, a tengerentúlra 5000 Ft. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében!* Készítette a Prime Print Kft. Felelős vezető: a Kft. igazgatója. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!
ISSN 2061-4632 (nyomtatott), ISSN 2061-4640 (online)

Szövetségünk honlapjának címe:
www.presbiter.hu

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével!
Egy példány ára: 450 Ft

A református mesekirály, Pósa Lajos üzen

A kenyér

Tűznyilat szór le
Isten égő napja,
Dolgos ember, magyar ember
Az áldást aratja.
Omlik, mint a patak,
Hulló verejtéke,
Gyöngyeitől harmatozik
Minden arany kéve.
Neki köszönheted,
Amit Isten adott...
A föld népe előtt
Vedd le a kalapod!

Piros hajnalban már
Csillog a kaszája,
Rá esik a búcsúzó nap
Utolsó sugára.
S míg a nagy urakat
Hívós lomb takarja,
Lángözönben az arató,
Ég az arca, karja.
Neki köszönheted,
Amit Isten adott...
A föld népe előtt
Vedd le a kalapod!

Végig a határon
Búzakereszt sárgul,
Hála kél a szántóvető
Zengő ajakárúl.
Minden kis keresztben
A kenyeret látja –
S millióknak osztogatja
Híven asztalára.
Neki köszönheted,
Amit Isten adott...
A föld népe előtt
Vedd le a kalapod!

Pósa Lajos

Mennyben lakó én Istenem

Kecskés Ernő

1. Menny - ben la - kó én Is - te - nem,
Té - ged dí - csér e - gész vi - lág,
Vedd fű - led - be dí - csé - re - tem!
Né - ked kö - szön a kis vi - rág.
E - rős vi - har, kis gyen - ge szél,
Ten - ger, pa - tak ró - lad be - szél;
Az ég a föld tel - ve ve - led.
Le - gyen ál - dott a te ne - ved!

Mennyben lakó én Istenem, Könyörgök, légy mindig velem! :/: Ha kél a fény napkeleten, A te szemed rajtam legyen; És ha leszáll napnyugaton, Te légy, Atyám, az oltalom! Terjeszd ki rám áldó kezéd, Legyen áldott a te neved!

Pósa Lajos

100 éve hunyt el a méltatlanul elfeledett református mesekirály, Pósa Lajos.

Pósa Lajos (Radnó [Gömör és Kis-Hont vármegye], 1850. április 9. – Budapest, 1914. július 9.) egyszerű református földművelő szülők gyermeke, akik a szépeszű fiút szegényes anyagi viszonyaik ellenére is taníttatták. A gimnázium hat osztályát Rimaszombatban végezte, a két felsőt Sárospatakon, majd a budapesti egyetem bölcséleti karán a tanári pályára készült. Benedek Elekkel együtt megindította az első irodalmi értékű gyermeklapot Az Én Újságom címmel, A gyermekköltészet mellett kiválóan a hazafias lírát művelte (Magyar vagyok, magyarnak születtem...). Számos verskötete és több mint 50 kötetnyi gyermekverse jelent meg. Mintegy 800 dalt írt, ebből vagy 400 meg van zenésítve; a legtöbb magyar dallamszerző felhasználta szövegeit.

